

دوره ششم تقنینیه

مذاکرات مجلس

جلسه

۲۴۰

شماره

۲۰۵

تاریخ تأسیس آذر

۱۳۰۵

جلسه سه شنبه ۱۸

اردیبهشت ماه ۱۳۰۷

مطابق ۱۷ ذیقعده الحرام

۱۳۴۶

مندرجات

فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی

خواهد بود

یس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود.

مطبعة مجلس

قیمه اشتراك

داخله ایران سالبانه ده نومان

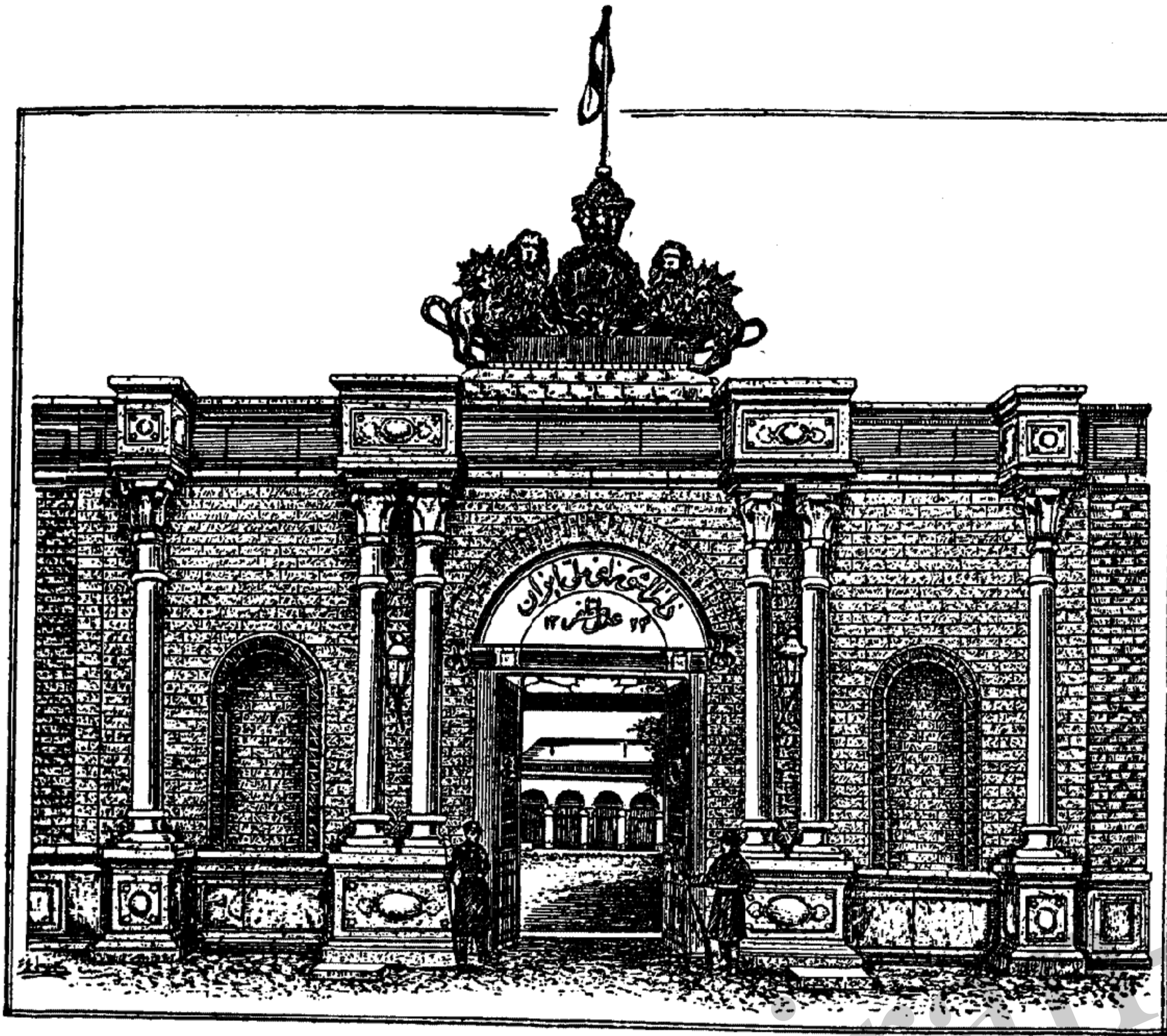
خارجه « دوازده نومان

قیمه تک شماره

یک قران

فهرست مندرجات

مذاکرات مجلس دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس سه شنبه ۱۸ اردیبهشت ماه ۱۳۰۷ مطابق ۱۷ ذیقعده الحرام ۱۳۴۶

جلسه ۲۴۰

غائبین با اجازه جلسه قبل

آقایان نکهبان - میر تقی - حیدری مکری -
دهستانی - میرزا محمد تقی طباطبائی - امیرنیمور کلانی
افسر - آقا زاده سبزواری - سید حسین آقایان -

(مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر
بریاست آقای پیرنیا تشکیل گردید)
(صورت مجلس یوم یکشنبه شانزدهم اردیبهشت
را آقای دولت شاهی قرائت نمودند)

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	تصویب مرخصی آقایان دکتر سنک و فرهمند	۴۳۴۱	
۲	مذاکره نسبت به لایحه دولت راجع با اجرای قانون مدنی نازمان اتخاذ تصمیم قطعی کمیسیون پارلمانی عدلیه و تصویب آن	۴۳۴۲	۴۳۴۳
۳	تصویب لایحه دولت راجع به اختیارات کمیسیون پارلمانی عدلیه	۴۳۴۴	۴۳۴۴
۴	مذاکره نسبت بخر کمیسیون بودجه راجع به شش فقره اعتبارات منظوره در بودجه ۱۳۰۷ مملکتی و تصویب آن	۴۳۴۴	۴۳۵۴
۵	مذاکره نسبت بخر کمیسیون بودجه راجع به قرضه کارخانه ریسمان رسی طهران و تصویب آن	۴۳۵۵	۴۳۶۰
۶	مذاکره نسبت بخر کمیسیون بودجه راجع با اضافه مخارج ۱۳۰۶ نظمیه و تصویب آن	۴۳۶۰	۴۳۶۱
۷	مذاکره نسبت بخر کمیسیون بودجه راجع به پنج فقره اعتبار منظوره در لایحه بودجه ۱۳۰۷ مملکتی و تصویب آن	۴۳۶۲	۴۳۶۴
۸	قانون اجازه اجرای لایحه قانون مدنی ناموقع اعلام رأی قطعی کمیسیون پارلمانی عدلیه	۴۳۶۵	۴۳۶۵
۹	قانون اجازه اجرای لوایح قانونی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون پارلمانی عدلیه	۴۳۶۵	۴۳۶۵
۱۰	قانون اجازه پرداخت شش فقره اعتبارات منظوره در لایحه بودجه ۱۳۰۷ مملکتی	۴۳۶۵	۴۳۶۵
۱۱	قانون اجازه پرداخت پنج فقره اعتبارات منظوره در بودجه ۱۳۰۷ مملکتی	۴۳۶۶	۴۳۶۶
۱۲	قانون پرداخت بیست هزار تومان بمنوان قرض به کارخانه ریسمان رسی طهران	۴۳۶۶	۴۳۶۶
۱۳	قانون اجازه پرداخت اضافه مخارج ۱۳۰۶ نظمیه	۴۳۶۷	۴۳۶۷

امامی خوئی - جهانشاهی - اسکندری - سلطان محمد
خان عامری - تقی زاده

غائبین بی اجازه جلسه قبل

آقایان محمد ولیخان اسدی - حاج میرزا حبیب الله
امین - اعظمی - قوام شیرازی - حاج حسن آقا ملک
میرزا حسن خان رنوق - حاج غلامحسین ملک
دیر آمدگان با اجازه جلسه قبل

آقایان روحی - دشتی - نجومی - آیت الله زاده
اصفهای

دیر آمدگان بی اجازه جلسه قبل

آقایان - ملک مدنی - شریعت زاده - حاج شیخ بیات
بهار

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - در صورت مجلس نوشته بود نمید
اختیار کمیسیون میخواستم عرض کنم که تجدید اختیار
کمیسیون است

رئیس - اصلاح میشود دیگر ابرای ندارد ؟

(گفتند خیر)

رئیس - دو فقره خبر از کمیسیون عرایض و مرخصی
رسیده است قرائت میشود

(شرح ذیل قرائت شد)

نماینده محترم آقای دکتر سنک از چهاردهم فروردین
بیت روز مرخصی تقاضا کمیسیون با نظریه ایشان موافق
و خبر آنرا تقدیم مجلس مینماید

رئیس - آقای رفیع

رفیع - گرچه بنده با مرخصی هی سابق مخالفی
ندارم لیکن میخواستم تذکرأ عرض کنم که مجلس شورای
ملی يك کارهائی دارد که مجبور است آن کارها را انجام
بدهد آقایان نمایندگان از مرخصی استفاده میکنند و
مرخصی هاشان را در جیب خود میگذارند و در اطراف
طهران راه میروند وقتی نگاه می کنیم می بینیم صدونه
نفر از آقایان در مرکز حاضرند ولی در مجلس نمایندگان

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

وزیر عدلیه - آقایان تصدیق دارند که یکی از کار
هائی که وزارت عدلیه بایستی بکند و منتهای سعی را
هم برای آن نموده است تهیه لایحه قانون مدنی است
که لایحه اش تقدیم میشود البته باید برود بکمیسیون
عدلیه ولی از نقطه نظر اینکه يك احتیاج فوق العاده
به این قانون داریم این است که يك ماده پیشنهاد شده
است و تقاضا شده است تا موقعیکه تکلیف این قانون در
کمیسیون عدلیه معلوم شود آقایان موافقت فرمایند که
این لایحه را بموقع اجرا بگذاریم

(ماده واحده بشرح ذیل قرائت شد)

ساحت مقدس مجلس شورای ملی - البته آقایان نمایندگان
محترم تصدیق دارند برای روشن کردن تکلیف افراد
و ترتیب معاملات و برای انتظام امور نامین قضائی
تدرین قانون مدنی یکی از ضروریات اجتماعی است نظر
به احساس این ضرورت وزارت عدلیه برای تهیه قانون
مزبور کمییونی از اشخاص مجرب و عالم بعلوم فقهیه
تشکیل داده و آن کمیسیون با مطالعه تمام اطراف و
جهانی که لازم بود در نظر گرفته شود تا کنون ۹۵۵
ماده تنظیم کرده است که منضم به این لایحه تقدیم
می شود .

نظر باینکه به آخر دوره ششم مدت کمی مانده .
نظر به اینکه مصالح قضائی مملکت سرعت گذراندن قانون
مزبور را امر میدهد ماده واحده ذیل با قید دو فوریت
تقدیم و تقاضای تصویب آن را مینماید

ماده واحده - دولت مجاز است از روز ۲۰ اردی
بهشت ۱۳۰۷ که کاپیتولاسیون ملغی است لایحه قانونی
مدنی را که مجلس شورای ملی تقدیم داشته تا وقتی که
رأی قطعی کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی اتخاذ
و اعلام شود بموقع اجرا گذارد

رئیس - فوریت قسم اول مطرح است آقای رفیع

رفیع - بنده موافقم

رئیس - آقای عراقی

عراقی - موافقم

رئیس - آقای دادگر

دادگر - موافقم

رئیس - آقای باستانی

باستانی - موافقم

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - موافقم

رئیس - آقای بامداد

بامداد - موافقم

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده با اصل این لایحه مخالفی ندارم
و در قسمت فوریتش مخالفم چون الان این لایحه رسیده
و ما هیچ اطلاعی نداریم . خوبست اجازه بدهند که ما
يك مطالعه بکنیم آنوقت ممکن است برای فردا که
روز چهارشنبه است مجلس تشکیل شود و مطرح شود
رئیس - آقای رفیع

رفیع - اگر چنانچه این لایحه دارای يك ماده
بود بنده هم با آقا موافقت میکردم که بگذاریم رای
فردا ولیکن تصدیق فرمائید که ۹۵۵ ماده را آقا
امشب نمیتوانید مطالعه و تعمق فرمائید بلکه نه ماده
آن را هم نمیتوانید اشخاص متخصص و علمای فن نوشته اند
و این قانون را نوشته اند البته این قانون هم میرود در
کمیسیون عدلیه و در آنجا هم مطالعه میشود و تکمیل میشود
از طرف دیگر ما نباید کارها مان را معطل کنیم زیرا وقتی
نداریم شما وقتی که به آن فرار می رسید که در بیستم اردیبهشت
کاپیتولاسیون الغاء شده بایستی تشکر کنید از مؤسس
این کار و بالاخره از هر کس که موجود این کار و سبب
آوردن این لایحه بمجلس شد و آن شخص تنها علیحضرت
همایونی بود و بالاخره حضرت آقا هم بایستی با کمال رشادت
موافقت فرمایند

جمعی از نمایندگان -- مذاکرات کافی است
 رئیس رأی گرفته میشود به فوریت قسم اول آقایان
 موافقین قیام فرمایند
 (اغلب برخاستند)
 رئیس -- تصویب شد. فوریت قسم دوم مطرح است
 کسی مخالف است؟
 (گفتند خیر)
 رئیس -- رأی میگیریم به فوریت قسم دوم آقایان
 موافقین قیام فرمایند
 (اکثر قیام نمودند)
 رئیس -- تصویب شد.
 (ماده واحده بشرح سابق قرائت شد)
 رئیس -- آقای دشتی
 دشتی -- موافقم
 رئیس -- آقای دادگر
 دادگر -- موافقم
 رئیس -- آقای عراقی
 عراقی -- موافقم
 رئیس -- آقای آقا سید یعقوب
 آقا سید یعقوب -- بنده توجه آقای وزیر عدلیه را
 بیک عبارتی جلب میکنم مسلم است که این چیزی نیست
 که بنده مخالف باشم و امروز حقیقه یک روز شادی
 و انبساط است که الحمدالله ملت ما بیک مقامی رسیده
 است که بنده در اینجا پشت تریبون عرض کردم که
 دیگران کابینولاسیون را با شمشیر الفا کردند و ما باقوه
 و نیروی بیداری در هر حال در لایحه عبارت که به
 کمیسیون عدلیه فرستاده میشود و چون این کلمه درش نیست
 محتاج است به اینکه شما دو مرتبه یک لایحه دیگری
 بیاورید و این اجازه را برای او بگیرید بنده عقیده ام
 این است که این عبارت لازم است و خواستم تذکر
 داده باشم
 وزیر عدلیه -- بنده تصور میکنم مقصود آقا ناآمین

است این لایحه را بنده تقدیم کردم مبرود بکمیسیون
 عدلیه و در لایحه نوشته شده است تا تکلیفش در
 کمیسیون عدلیه معین نشده یعنی فرستاده میشود به
 کمیسیون عدلیه
 رئیس -- پیشنهاد آقای دولتشاهی
 (بشرح ذیل قرائت شد)
 بنده پیشنهاد میکنم لایحه قانون مدنی را که ۹۵۵
 ماده است
 دولتشاهی -- چون در ماده قید نشده است که قانون
 چند ماده است اگر صلاح میدانید اضافه شود
 وزیر عدلیه -- بنده استدعا میکنم آقا پیشنهادتان
 را پس بگیرند زیرا این قید را لازم ندارد
 دولتشاهی -- مسترد کردم
 رئیس -- رأی گرفته میشود ماده واحده آقایانیکه
 موافقت قیام فرمایند
 (اغلب قیام نمودند)
 رئیس -- تصویب شد
 وزیر عدلیه -- بنده اولاً تشکر میکنم از آقایان و
 ضمناً میخواستم استدعا کنم برای لایحه اختیارات کمیسیون
 عدلیه چون بنده در ضمن شرحی که به آقای وزیر
 مالیه عرض کرده بودم لایحه را که تقدیم میکنم هیچ
 پیشنهادی را قبول نکنند آقای وزیر مالیه هم از آن
 نقطه نظر پیشنهادی را که از طرف یکی از آقایان راجع
 به طرح قانونی محاکمه وزراء شده بود قبول نکرده بودند
 والا هم خودشان موافق بودند و هم بنده بنابر این چون
 بایستی به آن لایحه رأی داده شود گمان میکنم آقایان
 هم موافقت فرمایند که نسبت به آن رأی گرفته شود
 رئیس -- آقای دادگر
 دادگر -- عرضی ندارم
 رئیس -- ماده واحده قرائت میشود
 (بشرح ذیل قرائت میشود)
 ماده واحده -- وزیر عدلیه مجاز است کلیه اوراق

قانونی را که مجلس شورای ملی پیشنهاد نموده و میباید
 و همچنین طرح قانونی محاکمه وزراء را بعد از تصویب
 کمیسیون عدلیه مجلس شورای ملی بوقوع اجرا گذارده
 و پس از آزمایش آنها در عمل به مجلس شورای ملی
 پیشنهاد نماید
 رئیس -- آقای آسید یعقوب
 آقا سید یعقوب -- بنده دیگر عرضی ندارم
 رئیس -- پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب قابل توجه
 شده است حالا که رأی میگیریم رأی قطعی است. رأی
 میگیریم به این ماده به ترتیبی که قرائت شد. آقایان
 موافقین قیام فرمایند
 (اغلب قیام نمودند)
 رئیس -- تصویب شد
 وزیر عدلیه -- بنده میخواستم تقاضا کنم که خبر
 کمیسیون بودجه راجع به چند قلم از اعتباراتی که در
 لایحه کل بودجه تقدیم شده است و تقاضا شده بود که
 نیز به بکنند و بطور فوق العاده تقدیم مجلس شود کمیسیون
 هم همراهی کرده است و خبرش را داده است جزو
 دستور و مطرح شود.
 رئیس -- آقای دادگر
 دادگر بنده در دستور عرض دارم
 رئیس -- بعد از قرائت این لایحه
 (ماده واحده بشرح ذیل قرائت شد)
 ماده واحده -- مجلس شورای ملی شش فقره اعتبارات
 ذیل منظوره در لایحه بودجه ۱۳۰۷ مملکتی را
 تصویب و بوزارت مالیه اجازه میدهد که از اول
 فروردین ماد ۱۳۰۷ برطبق قوانین مربوطه کار سازی
 دارد (فقره ۱۶ ماده دوم لایحه بودجه)
 الف -- اعتبار ماهیانه دولت
 برای مخارج غیر مترقبه ۱۳۲۰۰۰۰
 ب -- اعتبار مخارج سری دولت ۳۶۰۰۰۰
 ج -- اعتبار انعام دولت ۱۲۰۰۰۰

د -- اعتبار تبلیغات و اعتبارات مخصوصه برای عمران
 خوزستان و لرستان و کردستان ۱۰۰۰۰۰۰
 فقره ۱۷ ماده دوم لایحه بودجه اعتبار آشنا کردن
 افکار عامه باوضاع ایران ۴۵۰۰۰۰
 فقره ۲۰ ماده دوم لایحه بودجه اعتبار برای
 تأسیسات عام المنفعه ۶۰۰۰۰۰۰
 رئیس -- خوب مقصود این است جزو دستور شود؟
 وزیر مالیه -- لی
 رئیس -- آقای دادگر
 دادگر -- عرض میکنم اینجا برای بنده يك مشکلی
 پیدا شده که آقای وزیر مالیه باید حل کنند بنده
 البته موافق هستم با این دولت و لوائح دولت هم بحسب
 ترتیب مقدم است آقای وزیر مالیه التفات فرمائید
 یکعده زیادی لوائح دارید و بحض ارباب و اظهار تکلیف
 بنده این است که عقیده خودم را طرد کنم و عقیده
 ایشان را تعقیب کنم ولی ایشان هم باید رعایت بنده را
 بکنند بسیار خوب ما موافقت میکنیم با عقیده ایشان
 ولی بالاحرح راجع به حقوق منتظرین خدمت این کی
 باید جزو دستور شود این را به بنده فرمایند آنوقت
 بنده حاضر
 وزیر مالیه -- بنده از مساعدتی که آقایان نمایندگان
 برای پیشرفت کارهای مملکتی میفرمایند فوق العاده متشکر
 نسبت بسئله منتظرین خدمت خاطر آقایان مستحضر است
 که سابق براین در ضمن لایحه بودجه بادر ضمن لوایحی
 که خاطر نیست يك تبصره بوده است که تکلیف
 منتظرین خدمت را معلوم کرده این تبصره دچار يك
 اشکالاتی شده بود و در غیبت بنده يك ماده برای اصلاح
 او داده شد بنده که مراجعت کردم در اطراف این
 اصلاحی که شده بود میخواستم يك تجدید نظری کنم
 که ناچه اندازه بر اعتبار پرداخت حقوق منتظرین
 خدمت خواهد افزود بنده خواستم این مسئله را کاملاً
 اطلاع پیدا کنم و تحقیقاتی بکنم تا از روی اطلاع و بصیرت
 بتوانم اظهار عقیده کنم به این مناسبت چند روزی مهلت

خواستم و حالا هم به آقای دادگر وعده میدهم تا روز یکشنبه یا سه شنبه هفته آتی بیشتر تاخیر نشود دادگر -- بسیار خوب رئیس -- آقای تقی زاده

تقی زاده -- بنده نخوده در کمیسیون بودجه هستم مطالبی که بنظر میرسد در آنجا با آقایان رفقا عرض می کنم ولی چون این لایحه در کمیسیون بودجه با اکثریت تصویب شده است مجبورم که آن ملاحظات را در خود مجلس شورای ملی تکرار کنم و توضیح داده شود این ترتیبی که بودجه مملکت مجلس میآید بعقیده بنده شاید مطلب چنانکه لازم است واضح نیست این است که بنده میخواهم مطلب همه مان واضح شود بعد اگر رأی میدهید بدهید مطلب این است که چندین سال است که شکایات دائمی در این مجلس بلند است که بودجه صحیحی مجلس نمی آید یعنی بودجه کل مملکت در اینجا نمی آید و همیشه مرتباً عقب می افتد و در اواخر اسفند يك مانده فوری مجلس می آید و چند دقیقه صحبت میشود و آن بودجه که کمیسیون ترتیب داده است او را رأی میدهند وقتی که ما آنوقت اظهار عقیده میکنیم اگر چه وقت هم نیست که تمام عقاید خودمان را درست اظهار کنیم ده بکش را هم نمیتوانیم اظهار کنیم عرض میکنم این بودجه نماینده نقشه دولت است در سیاست مملکت و در سیاست مالی و ترتیب ادارات مملکت و درجه اهمیت آنها و بایستی فرصت داده شود که وکلای ملت در بودجه کل من حیث المجموع نسبت به عایدات و مخارج و ترتیب مخارج و تقدیم بعضی مخارج بر مخارج دیگر و صلاحیت ترتیب بعضی و تقلیل بعضی رأی خود را بدهند و با دولت در اداره امور مملکت و بهترین راهمائی که صلاح است برای اداره سیاست شرکت کنند همیشه اینجا گفته میشود که چون سال به آخر رسیده است ما وعده میدهیم که بودجه سال آینده را زودتر مجلس بدهیم و همه این فرمایشات

و ملاحظات و نظریات حکیمانه که دارید بعد بفرمائید همه آقایان و بنده هم موافقم بعد او میگردد و همینطور میماند تا آخر سال آینده حالا این دفعه تنها سالی است که يك امید ظاهری داده بودند که بودجه اوایل سال می آید اول سال هم بودجه را مجلد ترتیب داده اند و بکمیسیون هم رجوع کرده اند کمیسیون هم مشغول کار است و شاید اگر به این ترتیب باشد عنقریب بودجه تمام شود و بکجا دیگر هم بودجه حاضر شود ولی حالا با يك ترتیب و راه کجی همان مقصود حاصل می شود که ما نمیخواستیم شکایت داشتیم یعنی بودجه کل به مجلس نمی آید و يك يك افلامی از بودجه کل بطور فوری مجلس می آید تفصیلاً هم این است که آن بودجه که در مجلس شورای ملی برای ۱۳۰۶ تصویب شده چاپ شده آنهم اگر بعد مجلس بیاید هر وقت در باب افلام او صحبت میشود میگویند همان افلامی است که پارسال هم تصویب شده و ما چیزی زنگ و کم نکرده ایم آنوقت چند قلم اضافات در آن مینویسند و اسم آن را برمیگردانند و اسمش را میگذازند بودجه ۱۳۰۷ و يك تغییرات جزئی هم درش میدهند و میآورند اینجا حالا موقعی که این بودجه مجلس می آید و باید درش صحبت شود مخصوصاً در افلامی که مسائل اضافه شده باید مذاکره شود و باید دانست که دلایل جدیدش چیست حالا ترتیبی که اتخاذ شده این است که آن افلام را از بودجه کل بیرون میکشند بعد از چند روز میآورند اینجا که دید این را فوری رأی بدهید آنوقت خود بودجه وقتی می آید مجلس همان چیزی است که در ۱۳۰۶ بوده است بنده با این ترتیب موافق نیستم برای اینکه ما را از انجام وظیفه باز میدارد که يك نظر کلی راجع به بودجه کل مملکتی کرده باشیم بنده اوراق لوائجی که در اینجا می آید و تقسیم میشود همه را حفظ میکنم چند روز پیش که مرور میکردم دیدم قریب چهل پنجاه لایحه هست که هر روز متصل اعتبار پنججاه هزار تومان صد هزار تومان صد و پنجاه هزار تومان

هشتاد هزار تومان برای فلان چیز و فلان مصرف در مجلس تصویب میکنند و این ترتیب بودجه تصویب کردن نیست برای اینکه در آن مهالکی هم که بودجه هست بودجه را قیراط قیراط که نمیآورند ولی ما می بینیم که در اینجا از اول سال تا آخر سال قلم قلم می آید و تصویب میشود آنوقت آخر سال می بینیم که همه را تصویب کرده ایم و فرصت مذاکره کافی هم در لزوم وعدم لزومش نمیشود و در اینصورت نظری که شخص در بودجه دارد نمیتواند اظهار کند شما وقتی که هر يك از این افلام را ملاحظه بفرمائید می بینید يك چیز خیلی مفیدی است و اصلاً دولت يك اعتباری در اینجا نمی آورد که يك ضرر واضح و بدیهی داشته باشد که بگوید يك چیزی را میخواهم خراب کنم بلکه میخواهد آباد کند ولی نظر این است که ما به بینیم آن مواردی که فوایدش برای مملکت بیشتر است و در نظر ملت و وکلای آنها هم اهمیتش بیشتر است آیا به آنها اهمیت داده شده است یا نه ؟ اگر ما میخواهیم این لایحه را تصویب کنیم تقریباً شاید دو کرور باشد که ما تصویب کرده ایم برای اموری که فی حد ذاته مستحسن است ولی در درجه اول اهمیت نیست بعد هم که بودجه می آید ما میگوئیم اینجا فلان رشته اصلاحات بودجه اش خیلی ضعیف است بایستی بیشتر باین اهمیت داده شود و حالا خوب است ما پیشنهاد کنیم که يك خمس از عایدات مملکت صرف این کار شود میگویند خیلی چیزها تا بحال تصویب شده و حالا دیگر اعتباری برای ما باقی نمانده و بنده هر يك از لوائجی را که از کمیسیون بودجه مجلس می آید مثل بودجه کل فرض کرده و مطلبی که در بودجه کل دارم باید در اینجا بعرض برسانم اینجا رو بهمرفته قریب دوست هزار تومان بلکه سیصد هزار تومان ما اعتبار تصویب میکنیم

حاج آقا رضا رفیع -- هشتصد هزار تومان

تقی زاده -- بلی هشتصد هزار تومان بنده قلم آخر را ملاحظه نکردم بالاخره این مبلغ يك مبلغ کلی است برای چند قلم که در مدت نیمساعت هم اش باید تصویب شود بنده تصدیق میکنم که دولت مخارج غیر مترقبه لازم دارد مخارج سری لازم دارد انعام هم لازم دارد برای عمران خوزستان اعتبارات لازم دارد اینها را تصدیق دارم ولی دولت مخارج جاری بودجه ای را هم لازم دارد اگر آن مخارج دیگری که برای وزارت عدلیه و معارف و وزارت خارجه لازم است آنها هم خیلی فوری است و نمیشود يك ماه تحمل کرد پس چرا آنها را نمیآورند اینجا تصویب کنند اینها را در تحت يك دوازدهم می آورند یعنی به میزانی که ما تا يك ماه دیگر این مخارج را لازم داریم با این که چنانچه بعضی از آقایان فرمودند که بعضی چیزها را نمی شود به يك دوازدهم تقسیم کرد شاید بیشتر شود خوب در ماه اول یکقدری بیشتر بعد در ضمن اینکه ما در ده دقیقه يك دوازدهم را تصویب میکنیم اینها را هم در ضمن آن میآورند که مثلاً این هشتصد هزار تومان را هم تصویب کنیم بالاخره این ترتیب مخالف آن امید هائی است که ما داشتیم که بودجه کل به مجلس بیاید و تصویب شود پس لازم است عرض کنم که بعقیده بنده يك رشته اصلاحات مهم در این مملکت هست که خیلی مهمتر از اینها است این مطلب را شاید بنده برای دفعه هزارم عرض کنم و لازم است هر دفعه تکرار کنم بنده معتقدم بمفید بودن اینها هستم ولی میگویم که يك چیزهای دیگری هست که اهمیتش بیشتر از اینها است برای اینکه وقتی که باین رقم یکی از نمایندگان نگویند که شما گفتید عمران خوزستان لازم نیست مگر خوزستان باید خراب بماند بنده عرض میکنم لازم است، مفید است، نمیکویم لازم نیست، این شبهه را هم همیشه باید رفع کنم که مجال استدلال و اعتراض در این زمینه باقی نمانده عرض میکنم لازم است، مفید است، ولی ما در رشته

اصلاحات مملکتی تا آن پول محدودی که داریم هزار رشته کار مفید و مهم داریم که اینها در درجه دهم است برای اینکه هزار فرسخ از مملکت متمدنه عقب تر مانده ایم خوابیده ایم و لنگ مانده ایم. باید دید در کدام رشته باید شروع کرد. یکی از آقایان گفت میگوئید معارف خیلی مهم است اگر ما تمام معارف بدیم آنوقت باید دست روی هم بگذاریم. بنده هم عرض میکنم باید همه را با هم کرد ولی بعضی از امور مهمه مملکت هست که درجه اول اهمیت است يك رشته امور دیگر در درجه دوم است يك رشته در درجه سوم. این مملکت سیاست اصلاحات مرتب پیدا نمیکند. بربوز بود لایحه بکمیسون بودجه آمد در باب يك قسمت از مخارج معارف که بعقیده بنده در درجه اول مخارج مهم این مملکت است و هیچ چیزی در این مملکت مهمتر از آن نیست و نمی تواند بشود و فقط این است که حقیقه مملکت را مملکت میکنند و ملت را مقید به قبول سایر شعب تمدن میکنند. وقتی گفتم چرا این را اینطور محدود کردید نهایته دولت گفت ما اعتبار محدود داریم و بیشتر از این نمیتوانیم صرف کنیم. بنده گفتم شما که اعتبار محدود دارید چرا این پولها را برای کارهای مهم مملکت صرف نمیکند و میبرید برای آشنا کردن خارجه با وضع ایران مصرف میکنید (عده از نمایندگان صحیح است) این چه فلهی است؟ این کجایش مهم است؟ البته عرض میکنم خوبست مفید است. عرض میکنم بیفایده است ولی فعلاً امروز نه اهمیت دارد و نه بآن درجه احتیاج داریم باین کار و بمصرف صحیح هم نمیرسد. (صحیح است) شما ترتیب مرتب در اداره دولت ندارید که بتوانید ملل خارجه را آنطوریکه لازم است از اوضاع ایران مسبوق کنید (صحیح است) و شبهائی که هست رفع کنید ولی لازم است عرض کنم که الحمد لله شبهات زیادی نیست. مملکت ما وقتی براه ترقی بیفتد عملاً نشان میدهم. ملل خارجه بهتر از

همه خودمان مراقب و مواظب اوضاع جریب امور مملکت ما هستند....

مدرس -- واقفیش را آنها میدانند

تقی زاده -- و میدانند که در چه رشته ها مارتی میکنیم و در چه رشته ها ترقی نمیکنیم و اگر در آن رشته هائی که مارتی میکنیم شصدهزار تومان معارف مملکت صرف نکنید و در عوض آن صد هزار تومان را به روزنامه نویس بدهید و بگوئید که بنویسید صدی نود و نه نای این مردم سواد دارند این دروغ را نیشود به کله مردم خارج راسخ و مستقر کرد. آنها خوب میدانند که ما در چه رشته سیر و ترقی میکنیم....

مدرس -- روزنامه نویس پول را میگیرد اما نمی نویسد

تقی زاده -- البته قانون مدنی مملکت آمد به دو فوریت و به لایحه اش هم رأی دادیم در صورتیکه مطالعه هم نشده بود میفرمایند بعد مطالعه بشود. این یکی از ترقیاتی است که همه دنیا میدانند. اما وقتی میخواهید آن رشته هائی که ترقی نکرده اید و ترقی ندارد آنها را معتقد کنید ابتدا فایده ندارد....

عراقی -- ما میخواهیم راست ها را بگوئیم

تقی زاده -- راست ها را خوب میدانند و راست ها را هم هیچکس نمیتواند دروغ بگوید....

عراقی -- هزار دروغ میگویند

مدرس -- این مخارج و این پول برای دروغ گفتن است

(صدای زنگ رئیس)

تقی زاده -- اجازه بفرمائید بنده هم باندازه حضرت عالی روزنامه های خارج را میخواهم در آنجا ها وقتی که چیزی مخالف حقایق در باره ایران میگویند حقیقه دلم بدرد میآید ولی عرض میکنم حالا نسبت بزمانهای سابق خیلی این کار کمتر شده است و اگر اشتباهاتی هست خود سفراء دولت باید آنجا تکذیب کنند و توضیح بدهند....

رفیع -- خبر رویتز را ملاحظه کنید.

تقی زاده -- خبر رویتز را همیشه ما در مجلس دوره دوم و سوم هم دیده ایم که چطور بود....

مدرس -- خبر رویتز را همین جا درست میکنند

تقی زاده -- خلاصه بنده عقیده خودم را عرض میکنم و باید این مطلب را توضیح بدهم و هیچ اشتباهی در این باب برای من نیست شاید بعضی اشخاص خیال کنند که فلان مطلب که قطعاً پیش نمیرود تکلیفش معین است. اینطور نیست ما وکیل شده ایم از طرف ملت که آنچه بنظرمان میرسد و صلاح میدانیم این جا بگوئیم و متذکر شویم این مطلب چاپ میشود و رسم عامه میرسد بعد هم شاید موکلین جنابعالی هم با ما همراه میشوند و از شما خواهش میکنند که آقا در موقعی که انتخاب میشود این عقیده را اظهار و دنبال کنید. یا اینکه خودتان هم البته انصاف کامل دارید و بعد از تجربه برای شما روشن میشود. بنده عرض میکنم این پول را که در اینجا بمصرف این کار میسرانید فقره مهمی نیست البته اگر پول زیاد داشته باشید خواست مفید است مستحسن است. ولی وقتی که در يك مملکتی که در پیتخت او وزارت معارف مدرسه اکابر شبانه را که شاگرد کفش دوز و جمال و نوکر جنابعالی در آنجا خط و سواد یاد میگیرند برای صرفه جوئی شش هزار تومان موقوف میکند دیگر در آن مملکت چهل و پنجهزار تومان نمیدهند که روزنامه نویسهای خارج داده شود....

آقا سید یعقوب -- کم داده ایم به ممالک دیگر نگاه کنید

تقی زاده -- ممالک دیگر برای معارف خودشان صد ها میلیون پول میدهند. بنده از حضرتعالی استدعا میکنم شریف بیایید بیرون بنده يك کتابی دارم می آورم و بشما نشان میدهم....

آقا سید یعقوب -- بنده عقیده شما را تمام میدانم

در دوره پنجم هم دیدم

تقی زاده -- که آن ممالک برای معارف و صحیه شان چقدر میدهند. نامور خارجه شان چه میدهند. آنها را مقایسه کنید. ما بگوئیم نمیدهند ولی هر کدام از آن ممالک که باین کارها چهل هزار تومان میدهند ده میلیون تومان هم در مملکت خودشان میدهند برای مدارس اکاذ و کلاس های ابتدائی برای با سواد کردن دهاتی ها و ایلات و برای اینکه این بدبختها با سواد شوند و ملتفت شوند که وقتی ناخوش میشوند باید بروند پیش حکیم. با وقتی که واکسن و بیهوشان میزنند بفهمند و مانع نشوند. این است که بنده معتقدم که اینها بودجه کل است و عرضی که بنده در این باب میکنم راجع بقلم مخصوصی نیست این بودجه کل است. ما هشتصد هزار تومان امروز و پنجاه هزار تومان روز دیگر برای سجل احوال و فلان تصویب میکنیم پس دیگر فرصت داده نمیشود که ما عقاید اساسی خودمان را در بودجه کل و سیاست مالی مملکت و اینکه کدام يك از این اصلاحات مهمتر است و تقدم ر دیگری دارد عرض کنیم. بنده شخصاً علاقه مند و آرزوی کنم که این جا برای معرفت عمومی مملکت بیشتر صرف شود. اگر دولت در بودجه خودش يك وجه کافی لایقی برای معارف مملکت و برای فوائد اقتصادی و برای صحیه مملکت منظور نکند بنده در قلم های دیگر بودجه همیشه همراه و رأی میدهم. خواه مفید بدانم یا ندانم. ولی میدانم که این مخارج را میکنند و این کسر میشود از آن چیزی که مهمتر است. این است که بنده این را یکی از اقلامی می بینم که مهم در درجه اول نیست خیلی تشکر میکنم که شصدهزار تومان برای تاسیس مؤسسات عام المنفعه نوشته اند. البته بسیار چیز مفیدی نوشته اند. البته بسیار چیز مفیدی میتواند بشود ولی ما همیشه رسم داشتیم که برای اینطور چیزها يك لایحه قانونی به مجلس می آوردند و می گفتند دولت میخواهد فلان سد را به بندد. یا فلان کارخانه را

ایجاد کند. کارخانه سمنت سازی ایجاد کند با فلان راه را بسازد آنوقت باکمال شوق رأی می‌دهیم ولی اینکه شصدهزار تومان را در ضمن يك فهرستی بیاورند که ما جزئیات را ندانیم صلاح نیست برای همان مقصودی که بنده دارم چون ممکن بود که از همین شصدهزار تومان بگوئیم چهار صد هزار تومانش صرف چیزهای مفید اقتصادی که در درجه اول اهمیت است شود و در دست هزار تومانش را هم برای بدهیم و نمائیم و آن را بزنیم و بگذاریم روی آن چیزهاییکه مفیدتر است در هر صورت بنده این عرایض را کردم خواه شود خواه نشود.

وزیر مالیه - نماینده محترم در ضمن تقیداتی که از این لایحه فرمودند اساس و مبنای تنقید خودشان را روی این قرار گذاشتند که بودجه مملکتی تأخیر میشود و بعد در آخر سال در يك موقع تنگدائی می آید و از مجلس تقاضا میکنند که بودجه را که کمسیون رأی داده است آنرا تصویب کنند و البته این اشاره راجع بعممی بود که مناسبت بودجه ۳۰۶ در مجلس شد و این اقدام در سیدوشش شده است در همان موقع هم آقا اعتراض فرمودند و جواباً ایشان عرض شد که این اقدامات تمام يك مراحل است برای رسیدن بآن مقصود اصلی که ما هنوز دارا نیستیم و آن این است که بودجه ما در موقع خودش که قانون معین کرده است تدوین و تقدیم شود. ولی امروز بنده انتظار نداشتم که آقای تقی زاده که خودشان هم عضو کمسیون بودجه هستند این حرف را تکرار بفرمایند...

تقی زاده - آنجا هم مخالف بودم

وزیر مالیه - چرا برای اینکه قبل از انقضاء سال لایحه کل بودجه را خود بنده قبل از مسافرت بجنوب تقدیم کردم مجلس بودجه همی جزء هم به مجلس رسیده و الان هم در سو کمسیونها بعضی از آنها تمام شده بعضی هم در دست اكمال است و هر وقت آقایان تمام کردند

را داده ام ولی حالا باز تکرار میکنم. آقا تأسیسات عام المنفعه را با اعتباراتی که دولت لازم دارد از قبیل مخارج غیر مترقبه با اعتبارات دیگر برای اداره کردن امور این مملکت اینها را در درجه اول از اهمیت میدانند و يك چیزهای دیگری را که منجمله بیکش را ذکر کردند که مسئله معارف بود او را مقدم میدانند. مقدم بودن معارف و صرف وجوه در راه توسعه معارف یکی از چیزهایی است که به اندازه روشن و بین و آشکار است که اصلاً تکرارش موجب تذکر بیک ادوار سابقه میشود که در این مجلس صحبت نمک معارف پروری بود که هر چیزی میباشد. هیچکس نیست در این مملکت از وکیل یا وزیر یا مأمور که معتقد نباشد که این مملکت بایستی معارفش توسعه پیدا کند. ولی يك روزی بنده این جا عرض کردم و حالا هم تکرار میکنم که بعضیها هم هستند که مقیدند به این مطلب که این مملکت بایستی باقی باشد. بایستی میانی حیاتیاتش محفوظ ماند تا بشود به معارفش توسعه داد. اگر بنا باشد این قسمت باقی نماند بنده میخواهم اصلاً از بیخ معارف هم ندانسته باشیم. میخواهیم چکنیم معارف؟ ...

مدرس - مملکت هیچ جا نمیرود

وزیر مالیه - اعتراض آقا مثل این است که در موقعی

که دولت حساب کار خود شرا کرده با تعدیل و موازنه بودجه خودش را کرده نظر بمسائل معارفی نداشته.

اینطور نیست. لایحه بودجه کل کاملاً روشن میدانند که دولت نه تنها نظر باین معنی داشته بلکه از آنچه در سنوات سابق بوده در سبب و هفت علاوه کرده. بنده قلم بقلام می آورم اینجانشان میدهم. خودتان ملاحظه میفرمائید که يك قلم مهم صد هزار تومان برای فرستادن شاگرد برای تحصیل بااروپا است و يك صد هزار تومانی است که سال بسال بالا خواهد رفت و بیاضد هزار تومان خواهد رسید. اینها است فکر اساسی برای توسعه معارف

منتهی هر چیزی متناسب خودش. امروز در سال ۳۰۷ ما صد هزار تومان میتوانیم خرج کنیم برای اعزام شاگرد بااروپا علاوه بر آن مخارجی که بموجب قوانین در وزارتخانه مخصوص باین کار شده اما وقتی خودمان قانون آوردیم که شما تصویب کنید که این مخارج سال پنجم بشود بیاضد هزار تومان شما حق ندارید بگوئید که ما در فکر معارف نیستیم. خبر هستیم. منتهی شما میفرمائید من عقیده ام این است که این سیصد هزار تومان با در دست هزار تومان هم پرورد روی آن؟ این يك نظری است. آقا این نظر را دارند ولی ما این نظر را نداریم ما تصور میکنیم برای اینکه بتوانیم بیاضد هزار تومان را در سال پنجم داشته باشیم که بدهیم و برای اینکه بتوانیم پول و اعتبار پیدا کنیم که در سال ۳۰۸ بدائیم و يك لایحه دیگری بیاوریم و يك ملیون برای رشته‌های دیگر معارفی اختصاص بدهیم معتقدیم که ما باید يك کار دیگر هم بکنیم که این قدر پول ما برای خرید قند به خارجه نرود. حساب کنید نه بینید اگر امروز يك پولی صرف کنیم که واردات قند را در این مملکت در عرض دو سه سال کم کنیم یا انشاء الله بدرجه صفر برسانیم این مهمتر است یا نیست؟ برای اینکه ما يك پولی که این جا برایمان میباشد این را میگذاریم برای سال دیگر که يك کارهای دیگری هم برای صحیه بکنیم شما ملاحظه فرمائید در بودجه ۳۰۷ ما صد هزار تومان برای صحیه اضافه کرده ایم. اینکه پارسال نبود امسال آوردیم و همینطور اقلام دیگر را که ملاحظه میفرمائید قریب دو بیست سیصد هزار تومان آوردیم. این مخارج هم فقط سه قلمش يك مخارجی است که در سبب و هفت جدید است و الا قلم صدو هشتاد و هشت هزار تومان اعتبار دولت را که در این جا تقسیم کرده ایم به سه قلم این همان است که در تمام این بودجه‌ها بوده. این جا ما صد هزار تومان برای عمران و آبادی خوزستان و لرستان و کردستان گذاشته ایم. شصدهزار تومان برای مؤسسات عام المنفعه گذاشته ایم باقی

میان این چهل و پنجهزار تومان بیچاره بدخوی که این همه مورد اعتراض و موضوع فرمایش آقای تقی زاده و صحیح است صحیح است آقایان واقع شده و در توی يك بودجه بیست و شش بیست و هفت میلیون مملکت خودمان میخواهیم برای معرفت خارجیها با وضع ایران صرف کنیم.

من منصفانه از آقایان میپرسم در صورتیکه يك مبلغ عمده یا مبلغ عمده نمیگویم در صورتیکه يك سهم از این را خوزستان میدهد لرستان میدهد کردستان میدهد آیا مجلس و دولت صد هزار تومان نوبی بودجه بیست و هفت میلیون تومانی عایدی این مملکت تخصیص بدهند برای اینکه در خوزستان و لرستان برای يك درد های بیدمان فوری آنها مصرف کنند این زیاد است؟ بد است؟ خیر صحیح است. یکی از اصول عمران آنجا مدارس است که از همین پول بسازیم. در خوزستان از همین پول ما میخواهیم مدرسه درست کنیم. در لرستان میخواهیم پول گاو و بندر بدهیم قلعه بسازیم. تالار و طوایف دیگر خانه نشین نشوند سکنی نکنند این ها را میشود برایشان مدرسه درست کرد. بنده خیلی میل دارم که آقای تقی زاده از طهران و از پشت این تربیون تشریف بیاورند بیرون با هم دیگر يك سفری برویم خوزستان. بنادر جنوب. خلیج. آنجا ها را به بینندگان بقین دارم که وقتی برگشتند آمدند این جا بدوخت خواهند گفت پنج میلیون خرج جنوب کنید. اگر هم بپرسند خواهند گفت چه خرجی. اسم هم نخواهند برد. خوزستان هم همینطور است. صد هزار تومان يك چیز كوچك و جزئی است که هیچ در عالم حساب و مقایسه قابل این نیست که شما حرفش را بزنید. ما در خوزستان، کردستان، لرستان، باید میلیون ها خرج کنیم. در خوزستان اگر لالت ما اعتبار داشتیم و پول خرج میکردیم يك عوایدی برای ما پیدا میکرد که خیلی مهمتر از این چیز ها میشد.

آنوقت که شما طوایف لرستان را ببورید در کنار یل زال در کنار رودخانه سالارود توقفش بدهید، مرزبان بدهید، برایشان قلعه بسازید از این زمین و آب يك استفاده هائی میکنند که خیلی بیش از این صد هزار تومان ها است. این صد هزار تومان برای این مخارج است آقا اگر تقید می فرمایند که چهل و پنج هزار تومان اینجا چرا نوشته اند برای آشنا کردن افکار عامه بوضعیات ایران و آنوقت يك مسائلی در اطراف این چهل و پنجهزار تومان گفتن باید فکر کرد که برای این مملکت این عرض و طول با این دعاری عمده و بزرگ با عدم محاسب بودن فطری و طبیعی این مردم. این را آقایان وقت فرموده اند که کلبه مشرق زمینی و نوبی مشرق زمینی ها شاید يك قدری بیشتر ما اصلاحا محاسبه نداریم. شعر را خیلی خوب میگوئیم ادعای خیلی زیاد هم داریم. همیشه هم دم از نیاکان و تاریخ میزنیم. اما کلا حساب نداریم. حالا در همچو مملکتی با يك همچو حالت روحیه با يك همچو قدیمی که میشود چهل و پنجهزار تومان دولت آمده است اینجا اعتبار خواسته است برای آشنا کردن خارجه با وضع ایران آنوقت آقای تقی زاده میگویند که اگر ما میخواهیم دروغ بگوئیم آنها دروغ را باور نمیکنند. مگر ما خواستیم دروغ بگوئیم. ما خواستیم جلو این را بگیریم که يك دفعه صبح چشممان را باز نکنیم ببینیم تو فلان روزنامه نوشته اند که کشتی جنگی فلان دولت به فلان بندر وارد شده و گفته اند پنجسال قبل از این صد سال قبل از این با سی سال قبل از این قرار داده ایم با از فلان وزیر نوشته داریم که کشتی جنگی ما بدون اجازه میتواند وارد بندر بشود در صورتیکه همچو چیزی نیست. خوب این را بعد از باز زده روز بده روز بدین بنده و آقای تقی زاده آه فایده دارد؟

یک نفر از نمایندگان - سفرای باید تکذیب کنند وزیر مالیه - میفرمائید سفرای ما باید جلو گیری

بکنند. سفرای ما چطور جلو گیری نکنند. با دست خالی با این ماهی دوست و پنجاه تومان و سیصد تومان نکنند؟ دولتی که خیلی از شما کوچکترند و خیلی از شما جمع مملکتشان کمتر است علی الخصوص ادعایشان خیلی کمتر است به بینید چقدر خرج میکنند برای سفرایشان و ما چه قدر میکنیم؟ اگر آقای تقی زاده میفرمایند که من يك کتابی دارم که این اقدام را نشان میدهم بنده هم از آن کتابها دارم و بشما میتوانم نشان بدهم. این يك چیز انحصاری برای ایشان نیست کتاب برای همه مردم است. بنده هم دیده ام بنده توی مدرسه بوده ام و تحصیل کرده ام و سواد اینکه يك روز نامه را بخوانم دارم. بنده هم بشما نشان میدهم. حالت دولت انگلستان و فرانسه که هیچ دولتی از قبیل ترکیه از قبیل افغانستان و لهستان را بشما نشان میدهم که به بینید چه کارها میکنند و شمارا دعوت میکنم با اینکه آنها را در نظر بگیرید و صحبت کنید چهل پنجهزار تومان؟! چهل و پنجهزار تومان هم پول است؟! سفرای ما این حرفها را چه جور تکذیب میکنند؟ روز نامه های ممالک آنجا ننشسته اند منتظر که آقای سفیر ما برود آنجا سلام علیکم آقا احوال شما چطور است؟ خواهش میکنم این پنج سطر را برای ما بنویسید. خیر آقا! آن روز نامهها هر يك کله اش لبره است. مثل بیچاره بد بخت روزنامه های ما نیست هر کله اش لبره است و در صد نود و پنج ناس هم محکوم سیاست مملکتش است. دولتشان با او اجازه ندهد بنویسد. این جور جاها است که باید کار کرد. چهل و پنجهزار تومان چیست؟! ما باید ده برابر این پنجاه هزار تومان ها برای اینکارها خرج کنیم، منتها بنده این را سابق هم عرض کردم حالا هم عرض میکنم ما که بواسطه آنکه بيك اکثریت مجلسی در سر کار هستیم و نظر بهمین آنکهاء و اعتماد بان اکثریت يك سیاستی را داریم تعقیب میکنیم این سیاست ما بطوریکه آقایان هم ملاحظه فرموده اند بيك

سیاست مرور و تکامل است. منتها ما از اول این کار را نکرده ایم هیچوقت سنك بزرگ که علامت زدن است نشان نداده ایم. خوب بخاطر دارم و نمنا میکنم آقایان هم يك قدری بحفاظت های خود زحمت بدهند. آن روزی که در پشت این تربیون یکی از همکار های محترم من با رئیس الوزراء وقت عنوان الغاء کابینه لاسیون را برای بیستم اردی بهشت اعلام کرد ای بسا خند، ها که شد...

مدرس - آنکه باید بخندد حالا هم میخندد

عراقی - هیچکس نمی خندد

مدرس - همانکه امروز توی روز مینویسد

عراقی - خائن است که میخندد

وزیر مالیه - بنده آشنا هستم بطرز فرمایشات آقا همه آشنا هستیم. ما همیشه عقیده داشته ایم که باستی کار های اساسی از راه عمل از راه سلامت و بدون ظاهر سازی بشود. اگر امروز ما ۴۵ هزار تومان میدهم برای این است که پنجسال دیگر که گذشت این چهل و پنجهزار تومان را يك صفر بهش بیفزائیم و چهار صد و پنجاه هزار تومانش کنیم آرزو هم باز بيك کسی مثل بنده یا بنده در مقابل معارضه یا تقید و مخالفتی که نسبت به ۴۵۰ هزار تومان میشود برای جواب حاضر خواهد شد. پس آقایان بعقیده بنده باستی در ضمن اینکه عملیات ما را تعریف میبایند باین مسائل درست توجه بفرمایند. البته اگر این لایحه را ما جزء لایحه کل بودجه دو ماه به اول سال ۳۰۷ مانده یا سه ماه با اول سال ۳۰۷ مانده گذرانده بودیم خیلی بهتر بود ولی چون بنده و آقایان همه در کار این مملکت و پیشرفت و اصلاح این کارها شریکیم تقاضا میکنم آقایان وقت بفرمایند زیرا این قابل این نیست که ما دو ماه سه ماه صبر کنیم تا بودجه تصویب شود. اما کار عام المنفعه که آقا فرمودند چیست عبارت است از کارخانه قند سازی آن هم نه کارخانه.

کارخانه ها عبارت است از ایجاد کارخانه برای تولید قوه برقیه. عبارت است از کارخانه سمک ساری و غیره که تمام اینها مربوط بکارهای عمده منفعه است چه اینها از طرف خود دولت بشود چه از طرف مردم البته اینها همه لازم است این است که دولت با یک مراکزی طرف شود با یک قرار هائی بگذرد. اینها هم مستلزم یک اعتباراتی است که باید دولت داشته باشد و یک قسمت بندجهائی بکند. برای اینکه تمام این خرج که ممکن است پنج میلیون بشود یک مرتبه همه را نمیشود تحمیل بر مردم یا بر بودجه مملکت کرد این کار مدتی است جریان دارد. تقریباً هشت ماه تا ماه است که مذاکره شده مطالعه شده چیزهای دیگر هم غیر از اینها هست در اینها چیزهایی است که مقدم هستیم از نظر لایحه فلاحه یک چیزهایی هم هست که حالا بنده خاطر میآید اینجا عرض کنم و مربوط به این مبلغ هم نیست یک مؤسسات و یک کار خجالت مهمی را حاضر کرده ایم برای اینکه که عاقلان آلان و اسباب آن کارها را ببورند برای ما و بخرج ما اینجا کار بگذارند و پولش را هم اگر تجاوز کند از حدود اعتبار ما از ما قسطی بگیرند. یعنی برای فلان کارخانه امروز اگر سیصد هزار تومان لازم است از ما صد هزار تومان بگیرند و دویست هزار تومان دیگر را بعد بدیم چرا؟ برای اینکه مطابق حسابی که شده است در آخر سال دوم و سوم یک قسمت از این تأسیسات خرج خودش را در میآورد و در سال چهارم آن سرمایه اولی را هم در میآورد. تأسیسات عمده المنفعه این چیزها است. این چیزها را نمیشود معطل گذاشت. اصلاح مملکت معوق میباشد هر ساعت هر دقیقه که ما زودتر این کارها را بکنیم و این اسبابها را وارد کنیم و این بناها را زودتر کنار شط در لرستان و خوزستان و کنسار جغتو برپا کنیم و قند در این مملکت درست بکنیم بهتر است. باید فکر کنیم که ما هنوز راه آهنمان دائر نشده. باید

فکر این را بکنیم استعداد نقاط مختلفه را بگیریم و یک طوری باشد که گویا به زیاد تعلق نگیرد اینها از مسائلی است که فوق العاده برای مملکت مهم است و خودش موافقت است. وقتی ما زودتر پیدا کردیم قطعاً این گنله گذاری ها را از هم نمیکشیم این گنله گذاری ها گنله گذاری های فقر است. اگر ما عوض بیست و هفت ملیون صد ملیون در بیست و یک ملیون عایدی داشتیم هیچوقت بین ما و آقای تقی زاده گنله گذاری نمیشد که چرا معارف کم دادید البته آنوقت ما هم مثل دور دیگر مبالغ بیشتری برای معارف تخصیص میدادیم. ما اینکار هائی که میکنیم برای این است که خودمان را برسانیم بآن مرحله غناء و زود که بتوانیم این کارها را بکنیم و دیگر از هم دورمانه و رفیقانه این گنله ها را بکنیم

رفیع - احسن است
 جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
 تقی زاده - بنده مخالفم
 رئیس - بفرمائید

تقی زاده - بنده فصد ندارم در آن چیزهایی که عرض کردم توضیح بدیم گمان میکنم فی حد ذاته کافی است ولی همه آقایان گمان میکنم متوجه هستند و میدانند در بیان اینکه آقای وزیر مالیه در جواب بنده میدانند طوری تفسیر کردند بعضی مطالب شده را که لازم است توضیحی بدیم بنده نخواستم از حق توضیح نظامنامه استفاده کنم برای اینکه حقیقه برای الغاء کابینه لاسیون یکی از اولین تبریک گوینده ها هستم و خنده نکردم و بایستی معلوم شود کی خنده کرد...

بعضی از نمایندگان - مقصودشان شما نبودند
 تقی زاده - حالا اجازه میخواهم از آقایان مشاجره نمیخواهم بکنم. آن نکته هائی را که تصور میکنم مقصد تذکر بود و از روی کمال صمیمیت و حسن نیت کردم تذکر بدیم و آنوقت آقایان رأی بدنه هیچ مقصودی هم

ندارم بنده هم عرض کردم با چند قلمش موافقم و رأی هم میدهم ولی در یک قلمش عرض داشتم این است که عرض میکنم مذاکرات کافی نشود تا بنده توضیح را بدهم.

رئیس آقای عراقی
 عراقی - کلیه وقتی که یک مطالبی میباشد در مجلس مطرح میشود موافق و مخالف که صحبت میکنند هر جا که بگویند مذاکرات کافی است دلیلی که اقامه میشود برای عدم کفایت مذاکرات برای عدم تفهیم و تفهیم مطالب باید باشد که آن کسی که موافق بوده اگر چیزی گفته مخالف قانع نشده باشد. این است که میگوید مذاکرات کافی است بنده تصور می کنم آنقدری که باید در مخالفت این لایحه صحبت شود و تنقید بشود شده. شخص آقای تقی زاده بلسان رشید و رشیدی صحبتهای خردشان را کردند و آقای وزیر مالیه هم که تشریف بردند پشت تریبون آنچه باید جواب بگویند و محسّنات لایحه را بیان کنند کردند و تصور میکنم همانطور که خودشان هیفرمایند تصور کرده اند یک سوء تعبیری شده و میخواهند رفع آن سوء تعبیر را بکنند تقریباً یکی از آن سوء تعبیراتی که فرمودند فرمودند خنده. خیر هیچیک از آقایان بجنابعالی نسبت خنده ندادند. شما یک کسی هستید که البته در تمام این مدت مشروطیت مملکت خدمت کردید و همه ماها شما را عناصر یک ملی میدانیم. البته شما نخندید ولی آقای وزیر مالیه هم که فرمودند درست فرمودند و ما شکر داریم خدا را که رسیدیم و در زیر یک همچو بیرق شیر و خورشید در پرتو پادشاه رشید این روز را دیدیم و خوشوقتم و همه ما باید عید بگیریم. بهترین ابام مشروطیت برای ما همین امروز است و خوب است آقای تقی زاده هم اجازه بفرمایند رأی گرفته شود

رئیس - آقایانیکه مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند

(عده کثیری قیام نمودند)
 رئیس - اکثریت است. رأی گرفته میشود باده واحد با اوراق آقابانیکه موافق هستند و ورقه سفید میدهند

(اخذ آراء شروع شد)
 رئیس - (خطاب با آقای دکتر مصدق) آقا اعلام رأی شده است پیشنهاد نمیشود. آقای دکتر مصدق پیشنهادی داده اند عرض کردم موقع گذشته.
 عراقی - قدری دیر شده
 دکتر مصدق - قدری زود رأی گرفته شد
 (اخذ آراء بعمل آمده ۶۸ ورقه سفید و یک ورقه کیبورد تعداد شد)
 رئیس - عده حاضر ۸۲ با ۶۸ رأی تصویب شد
 اسامی موافقین - آقایان. جلایی - پور تیمور - افشار - مقدم - دولتشاهی - ایلیخان - حاج آقارضا رفیع - دکتر رفیع خان امین - دکتر لقمان - فهیمی جوانشیر - اسفندیاری - ضیاء - بالیزی - محقق - خواجوی جهشیدی - آقا سید کاظم - طاهری - وزیری - احتشام زاده - ایقوان - عدل - طباطبائی و کیلی - مولوی زارع - اعظمی - میرزا عبدالله خان وثوق - حقنویس افخمی - مفتی - حشمتی - محمد آخوند - صالحی - نظام مافی - کازرون - ملک آرائی - زوار - مسعود اسعد - بی سلیمان - معظمی - ساکنیان - روحی میرزا عبدالحمید - دادگر - شریعت زاده - امام جمعه شیراز - نوحخت - عراقی - فرمند - دکتر سنک اعتبار - عبادی - سید یعقوب - موقر - ملک مدنی خطیبی - میرزا هاشم آشتیانی - بدر - حاج میرزا مرتضی - امام جمعه اهر - طباطبائی دیبا - عباس میرزا فومنی - یاسائی - فرمند - کی استوان
 مخالف آقای فیروز آبادی
 بعضی از نمایندگان - نفس
 (در اینموقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیمساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - پیشنهاد آقای دادگر.

(مضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم لایحه مربوط بنظمیه و امنیه مطرح شود

وزیر مالیه - بنده هم موافقم. لایحه نمره ۵۷۴ کمیسیون بودجه است

رئیس - پیشنهاد آقای رفیع

(باین مضمون خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که لایحه اعتبار نظمیه و امنیه خبر کمیسیون بودجه جزو دستور شود

رئیس - پیشنهاد آقای روحی

(شرح آنی قرائت شد)

پیشنهاد میکنم که خبر کمیسیون بودجه نسبت بمساعدت با کار خانه ریسمان باقی مرحوم صنایع الدوله و شرکاء جزو دستور شود.

رئیس - آقای روحی

روحی - این لایحه کاری ندارد سه ماده است پنج دقیقه وقت مجلس را میگیرد ولی در اطراف لایحه نظمیة ممکن است مذاکرات بشود. از آقایان تقاضا میکنم با من موافقت بفرمایند که این در درجه اول باشد و در درجه دوم آن یکی

دادگر - عرض کنم اگر چه لایحه اضافات امنیه و نظمیه ضرور است و موجب تکمیل این ادارات میشود ولی چون معمول ما این بوده است که همیشه به قضایای اقتصادی توجه داریم و آقای وزیر مالیه هم روی مساعدت نشان میدهد ما موافقت میکنیم اول او باشد بعد این لایحه

رئیس - شور در کلیات است مخالفی ندارد؟

(گفته شد خیر)

رئیس - آقایانیکه شور در مواد را تصویب میکنند قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده اول

(مضمون ذیل قرائت شد)

ماده اول - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد که مبلغ دویست هزار قران بکار خانه ریسمان ریسی طهران واقعه در خارج دروازه دولت بعنوان قرض بپردازد که در ظرف پنجسال بانضمام منافع حاصله باقساط متساویه از قرار قسطی چهل و پنج هزار قران مسترد دارد.

رئیس - آقای دادگر

دادگر - موافقم

رئیس - آقای رفیع

رفیع - موافقم

رئیس - آقای عراقی

عراقی - موافقم

رئیس - مخالفی ندارد؟

(گفته شد خیر)

رئیس - رای میگیریم بماده اول آقایانیکه موافقت قیام فرمایند

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم

(باین نحو قرائت شد)

ماده دوم - پرداخت قرض مزبور از محل صرفه جوئیهای بودجه مملکتی در سال ۱۳۰۶ هر موقع محل مزبور پیدا بشود بعمل خواهد آمد.

رئیس - آقای عراقی

عراقی - موافقم

رئیس - آقای فیروزآبادی

فیروزآبادی - موافقم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده مخالفم

رئیس - نفرمائید.

آقا سید یعقوب - بنده عرض میکنم اینجاده را باید طوری نوشت که راست باشد اینجا نوشته: (از محل صرفه جوئیهای ۳۰۶ اگر محل پیدا شود) ما اینجا

(باین ترتیب قرائت شد)

ماده سوم - مقاداری از کارخانه که قیمت آن معادل قرض مزبور و منافع حاصله آن باشد از طرف وزارت مالیه گرفته خواهد شد و در هر موقع که یکی از اقساط مسترد شود بهسبب نسبت از وثیقه آزاد خواهد گردید

رئیس - آقای عراقی

عراقی - موافقم

رئیس - آقای روحی

روحی - موافقم

رئیس - آقای احتشام زاده

احتشام زاده - موافقم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - مخالفت بنده باز نسبت بهمان منافع حاصله است بنده عقیده ام راجع باین منافع حاصله همان است که عرض کردم و پیشنهادم کرده ام. منافع حاصله همان نان دادن بکارگران است. بنده عقیده ام این است که ما این پول را بدهیم و همان اندازه هم کار خانه پس بدهد. بنده عقیده ندارم در حالی که مجلس مساعدت میکند معتقد بمنفعت باشد. معامله که نمی کند! تجارخانه که نیست! مجلس مساعدت میکند. منافع بهتر از اینکه صد نفر کارگر طهرانی نان بخورند چه چیز است؟ بنده پیشنهاد میکنم (منافع حاصله) حذف شود

رئیس - آقای عراقی

عراقی - بنده خیال میکنم شاید سوء تفاهمی شده باشد در این فرمایشی که آقای آقا سید یعقوب میفرمایند صحبت سر منافع حاصله کارخانه است از منافی که کارخانه حاصل میکند این قرض دولت را ادا میکنند و برفض هم که راجع باین قسمت باشد که آقایان میگویند راست است اشخاصی که آنجا پول میگیرند منفعت بمملکت است ولی این در صورتی خوب است که منفعت دیگری برایش تصور نکنیم و منحصر باین باشد. این يك کارخانه است که انشاء الله بعد از این منافعتش بهتر از این میشود اگر

که نمیخواهیم چون رئیس الوزراء حاضر است رأی بدهیم. آقای وزیر مالیه اگر محل هست بفرمایند صرفه جوئی داریم. بنده يك آدم عملی هستم و باید این راست باشد. ثانیاً يك مسئله در ماده اول گذشت (منافع حاصله) بنده نفهمیدم. بنده حقیقه از جمله اشخاصی هستم که فوق العاده امروز از دولت تشکر میکنم برای آن شصت هزار تومان که يك کار اساسی در مملکت است که از اول مشروطیت میخواستیم يك روزی سوت کارخانه در ایران بلند شود. اینجا من در نظر ندارم در وقتی که ما پولی باین کارخانه میدهیم منافع را ملاحظه کنیم چرا؟ بجهت اینکه منافعتش همان است که شصت نفر هفتاد نفر صد نفر ایرانی در آنجا کار میکنند و نان بیرون میآورند بهترین منافعتش این است که صد نفر از برادرهای ما که بیکار هستند در آنجا مشغول کار میشوند. این است که آن کله منافع حاصله را بنده مخالف هستم...

طباطبائی دیبا - این راجع به ماده اول است مربوط باین ماده نیست

آقا سید یعقوب - چون منافع حاصله وجود کارخانه را از بین میبرد خوبست آقای وزیر مالیه بگوید صرفه جوئی داریم من هم میپذیرم

وزیر مالیه - لایحه وقتی تقدیم شده بود اگر آقا مراجعه بفرمایند وقتی بود که هنوز حساب صرفه جوئی ۳۰۶ معین نبود. در آن موقع يك لواج دیگری هم در مجلس تصویب میشد همه از محل صرفه جوئی ۳۰۶ بآن ملاحظه چون آنها را مقدم می دانستیم این را باین عبارت نوشتیم ولی حالا ۳۰۶ تمام شده ماه دوم ۳۰۷ هستیم و اندازه که این مساعدت را بکارخانه بکنیم بنده عرض میکنم از صرفه جوئی ۳۰۶ موجود است

رئیس رأی گرفته میشود بماده دوم آقایان موافقت قیام فرمایند

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده سوم

چنانچه يك منافعى هم برای دولت حاصل شود بالاخره به جیب مردم میرود. منافاتی هم ندارد با آتیهائی که آنجا نان میخورند. بنده تصور میکنم که این يك قدری سوء تفاهم شده و باید از منفعت حاصله از کارخانه آن پول را پس بدهند

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - بنده عقیده ام این است که بدتر شد. حالا بنده توضیح میدهم. دولت بیست هزار تومان بصاحبان این کارخانه بعنوان قرض میدهد يك قسمت از این کارخانه در معنی بعنوان رهن است. قرض گیرنده ملتزم است که در فلان ماه این پول را تأدیه کند آنچه شما میخواهید قید کنید که از منافع حاصله این و آن تأدیه کند آمدیم و منافع نداشت نب. بر این ملزم بتأدیه نخواهد بود؟ شما از يك طرف قرض میدهید و از يك طرف میگوئید اگر منفعتی داشت بدهد. شما چه که منفعت دارد یا ندارد. اصلش بشا مربوط نیست. کارخانه پیش شما رهن است. ترتیب معامله و داد و ستد که این چیزها نیست البته باید در مدت معین پول را تأدیه کند

وزیر مالیه - اینجا مطلب برای اینکه روشن شود لازم است آقایان مواظب باشند که منافع حاصله مقصود منافع کارخانه برای پرداخت قرض نیست كلك بلك مؤسسه البته خیلی خوب است و هرچه بیشتر كلك شود بهتر است و حالا هم اگر اصرار دارند بنده حرفی نخواهم داشت ولی اگر ما اینطور نوشتیم برای این است که يك اصولی محفوظ باشد. خزانه دولت حساب دارد با بانک. این پولی است که از بانک قرض میگیرد بعد باید رد کند و باید با يك ترتیبی باشد که آن حساب صدمه نزنند و اصول کلی محفوظ باشد. حالا با توجه باین مطلب اگر آقایان خیلی لازم میدانند که این مسئله اصلاح شود بنده اصراری ندارم، و در موقعی که پیشنهاد میکنند در صورتیکه آقایان موافق باشند بنده حرفی ندارم.

با همین ترتیب موافقت کرده و معتقدند که مبلغ بیست هزار تومان باین مؤسسه قرض بدهند و بعد از دوسه سال پس بگیرند دیگر این چه نفعی دارد. منفعت حاصله این کارخانه این است که عده از مردم بروند و در آنجا کار کنند و مستخدم باشند و الا مجبور خواهیم بود که ما آنها را وارد خدمت دولتی بکنیم یا منتظر خدمت بکنیم.

پس تصدیق میفرمائید که این جمله منافع حاصله دیگر مورد ندارد.

این يك مسئله مسئله دیگر این است که ما نباید برای مدیون تکلیف معین کنیم که از چه راهی این پول را بدهد ما باید پولی با قرض دهیم و قسمتی از کارخانه اش را بعنوان وثیقه نامین کنیم و در سر موعد هم پولمان را بگیریم دیگر حالا او از عوائد این کارخانه این پول را میبرد از ما از محل دیگری این بما ربطی ندارد. شما همینقدر که وثیقه گرفتید کافی است پس بنده با این جمله منافع حاصله مخالفم و وقتی هم که قرض دادیم و نامین گرفتیم دیگر از هر راهی که میخواهد بدهد بدهد

شبروانی مخبر کمیسیون بودجه قدیم - کلبانی که نماینده محترم فرمودند صحیح است. و البته يك كلك هائی باید به مؤسسات عام المنفعه اقتصادی کرد.

ولی در عین حال تصدیق بفرمائید که مردم را نباید انکالی باز آورد. بطوری که همیشه منتظر باشند دولت بانها كلك کند. این يك مؤسسه ایست که با زحمات زیاد دائر شده و سرمایه هم داشته و بالاخره قبلا این دولت و صاحبان خود مؤسسه توافق نظر حاصل شده که از طرف خزانه دولت يك كلك موقتی با آنها بشود و بعد هم پول را پس بدهند. پس دیگر این چیزها لازم نیست و مؤسسه که خودش يك همچو تقاضائی را می کند ناچار برای این است که پیش بینی نفع کرده است و الا اگر مسئله ضرر در کار باشد که این طور

مؤسسات دائر نخواهد شد پس وقتی که خودش قبول کرده دیگر بحث در اطراف این مسئله موردی ندارد بعلاوه این مسئله راجع میشود بپایه اول و در ماده اول هم منافع حاصله تصویب شده و يك چیزی که تصویب شده نمیدانم مطابق نظامنامه ممکن است تغییر داد یا نه در هر حال این تولید اشکال میکند و بعلاوه يك چیز جزئی است و مهم نیست پس خوب است آقای آقا سید یعقوب پیشنهادشان را مسترد دارند و بدیهی است که دولت هم از این بیست هزار تومان نمیخواهد يك نفع سرشاری ببرد و نظر سرکار را مراعات خواهد کرد آقا سید یعقوب - از قراری که آقای وزیر مالیه تذکر دادند چون در ماده اول آن کله منافع حاصله نفهمیده رأی داده شد.

رفیع - خیر فهمیده

آقا سید یعقوب - خوب فهمیده خیلی هم فهمیده رأی داده شد حالا برای اینکه تولید اشکالی نشود بنده پیشنهاد را مسترد میدارم ولی آقای وزیر مالیه هم خوب است نظر مجلس را در این قسمت مراعات بفرمایند.

رئیس - رای گرفته میشود بپایه سوم. آقای کازرونی هم عین این پیشنهاد را داده اند. آقای ضیاء هم همینطور رای میگیریم به پیشنهاد آقای کازرونی.

کازرونی - بنده توضیح نداده ام

رئیس - بفرمائید ولی مختصر

کازرونی - چون پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب دو جنبه داشت و خلط مبحث شد بنده میخواهم باسم دوستی با آقای رئیس الوزراء دشمنی بکنم. بنده کاملاً با ایشان و با اصلاحات مملکتی علاقه دارم ولی عرض میکنم این بیست هزار تومان که بکارخانه قرض میدهید البته صاحب کارخانه ملزم است که در سر موعد پول شما را پس بدهد اعم از اینکه این کارخانه نفع ببرد یا ضرر. اگر شما در این جا قید کردید از منافع حاصله مفهوم مخالفت این است

که اثر نفع نبرد و ضرر برد دیگر ملزم نیست پول را بدهد. اگر هم مقصود از منافع حاصله این است که دولت منفعت بگیرد که این هم مخالف نظر مجلس است در هر حال این مسئله تولید اشکال می کند دولت يك پولی فرض میدهد و يك قسمتی از این مؤسسه را برای تأمین میگیرد و در سر موعده هم باید پولش را بگیرد دیگر این ترتیبات لازم ندارد

وزیر مالیه - معلوم میشود آقای کارزونی ابدأ توجهی بنده ندارند در ماده ابدأ همچو چیزی نیست خوب است ماده را بخوانید. تا درست ملتفت شوید. ماده میگوید که این پول را در ظرف پنجسال بانضمام منافع حاصله پس بدهد. این منافع حاصله راجع بوجه است.

کارزونی - استرداد میکنم

ضیاء - بنده هم استرداد میکنم

رئیس - رأی گرفته میشود بنده سوم آقایان موافقین قیام فرمایند

(عده زیادی قیام کردند)

رئیس - تصویب شد. در کلیات کسی مخالف نیست؟ آقای یاسائی

یاسائی - بنده با اساس لایحه موافقم و در موادش هم رأی دادم ولی در ماده اول این قانون يك چیزی گذشت که بنده اجازه خواستم در موقعش عرض کنم و آن این است که این کارخانه را مرحوم صنایع الدوله در این مملکت وارد کرد. ولی در لایحه هیچ ذکری از آن مرحوم نیست و حال آنکه ما نباید خدمات آن مرحوم را فراموش کنیم و رضایت بدهیم که از آن مرحوم اسمی نباشد. کارخانه بیرون دروازه دولت یعنی چه؟ معنی ندارد؟ باید نوشت کارخانه مرحوم صنایع الدوله. این عقیده بنده است و اگر راهی دارد خوب است تصحیح شود اگر فرضاً کسی حرفی دارد آن حرفش بجای خودش باقی است. غرض این است که نباید گذارد اسم مرحوم صنایع الدوله در این

مملکت گم شود.

رئیس - آقای حاج آقا رضا رفیع

حاج آقا رضا رفیع - البته يك جهانی داشته که دولت این لایحه را این طور تنظیم کرده. و بدیهی است که ما خدمات مرحوم صنایع الدوله را فراموش نخواهیم کرد عکسش را جلو روی خودمان گذارده ایم و همه روز برای او رحمت میفرستیم. ولی در موضوع این کارخانه يك مذاکرات و جریاناتی است که ما نمی خواهیم در آن داخل شویم و این از لوازم ادارات دیگر است. از این جهت از آقای یاسائی تقاضا دارم پیشنهاد خودشان را استرداد فرمایند.

رئیس - رأی میگیریم بر این لایحه که مشتمل بر سه ماده است با اوراق آقایانیکه موافقت ورقه سفید خواهند داد.

(اخذ آراء بعمل آمده هشتاد و دو ورقه سفید تعداد شد)

رئیس - عده حاضر ۹۱ باهشتاد و دو رأی تصویب شد امامی رأی دهندگان

آقایان: دکتر رفیع خان امین - افشار - غلامحسین میرزا مسعود - فهیمی - ضیاء - میرزا عبدالحسین فرمند - آقا سید کاظم - حق نویس - طباطبائی و کبلی بالیزی - حشمتی - فیروز آبادی - محقق - دیوان بیگی لبقوانی - یحیی خان زنگنه - آقا علی زارع - ملک آرائی آیه الله زاده خراسانی - اسکندر خان مقدم - محمد تقیخان اسعد - عصر انقلاب - مولوی - سهراب خان - نظام مافی حاج علی اکبر امین - روحی - محمد آخوند - یاسائی - اعتبار - ارباب کیخسرو - مفتی - زوار - جوانشیر - مرتضی قلبیخان بیات - اسفندیاری - شریعت زاده - جلائی عراقی - موقر - فومنی - آیه الله زاده اصفهانی - عباس میرزا - ملک ایرج پور تیمور - معظمی - الحمی - طباطبائی دبیا - آقا شیخ عبدالرحمن صالحی - حاج آقا حسین زنجانی حاج میرزا مرتضی - بدر - امام جمعه اهر - شیخ الاسلام

ملایری - میرزا ابراهیم آشتیانی - بهار - مدرس - عدل امیر حسین خان ایلخان - بهبهانی - آقا سید مهدی معتمد ملک مدنی - آقا سید یعقوب - خطیبی - عمادی - دکتر سنک - قرهمنند - نامداد - بنی سلیمان - مهدوی - شیروانی حاج آقا رضا رفیع - امام جمعه شیراز - وزیری - دولتشاهی دکتر طاهری - دادگر - دشنی - نوبخت - دکتر لقمان - احتشامزاده - خواجوی

رئیس - خبر کمیسیون راجع به نظمییه مطرح است. ماده واحده قرائت میشود (شرح ذیل خوانده شد)

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است مبلغ ۲۳۶۳۰۱۴۰ قران اضافه مخارج ۱۳۰۶ نظمییه را از محل صرفه جوئی های بودجه ۱۳۰۶ اداره تشکیلات نظمییه کار سازی دارد

رئیس - آقای رفیع

رفیع - موافقم

رئیس - آقای دادگر

دادگر - موافقم

رئیس - آقای دشنی

دشنی - موافقم

رئیس - آقای ایلخان

ایلخان - بنده هم موافقم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده هم موافقم ولی چون رئیس الوزراء و وزیر مالیه در مجلس حاضرند برای تذکر عرض کنم که در ولایات تشکیلات نظمییه خیلی کم است بلکه در غالب شهرها هیچ نیست در کمیسیون بودجه که در این موضوع صحبت شد. بالاخره نظر بر این شد که چون بودجه نظمییه خیلی کم است در بعضی جاها اضافه منظور شود چون تا بحال موفق نشده ایم که در بعضی جاها از قبیل نقاط فارس و کرمان نظمییه دائر کنیم بنده در این موقع خواستم بدولت تذکر بدهم که ملاحظه نظریه مجلس را بکنند و تمام توجه خودش را به نقاط

شمالی (آذربایجان و خراسان) معطوف نکنند و در تمام نقاط ابرانت نظمییه دائر نکنند. شهر های فارس و کرمان هیچ نظمییه ندارد در صورتیکه خیلی لازم است مقصود این است که دولت ملتفت باشد که مجلس به نظر نظمییه و امنییه خیلی علاقه مند است برای اینکه حفظ جان و مال مردم در دست اینها است

وزیر مالیه - قرار بود که لایحه در این موضوع بعد از این لایحه مطرح شود آن لایحه مربوط باضافات نظمییه و امنییه است که آقای آقا سید یعقوب اشاره فرمودند ولی این لایحه که در درجه اول واقع شده و حالا مطرح است راجع است به بدست و سه هزار تومان و خورده اضافات ۳۰۶ نظمییه مذاکرات آقای آقا سید یعقوب راجع باین لایحه نیست و مربوط بان لایحه است و بعد مطرح خواهد شد. عجالتاً چیزی که مطرح است مخارج فوق العاده نظمییه است که از محل صرفه جوئی خودش باید پرداخته شود و آن نظریه ایشان در موقعش تأمین خواهد شد.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است. رئیس - آقای فیروز آبادی پیشنهادی داده اند قرائت میشود (بان عبارت خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم که بودجه نظمییه همان مقدار مبلغ ۳۰۶ بوده باشد و بهمان يك ملیون و دویست هزار و خورده اکتفا شود

فیروز آبادی - اولاً بنده عرض میکنم که زیادی پول دلیل بر حسن اداره نیست. همین نظمییه بود که سابقاً در دست مؤبدی ها بود و خوب اداره نشده بود ولی حالا که الحمد لله بدست يك نفر ایرانی اداره میشود با همان بودجه سابق خیلی خوب اداره میشود بنده خوب را خوب میگویم اگر دشمنم باشد و بد را بد میگویم و لو زاردم باشد. بنده گمان نمیکنم که خود ایشان هم راضی باشند که يك مبلغ گرانی ببودجه نظمییه

اضافه و علاوه شود در صورتیکه مخارج لازمتری برای این مملکت متصور است مقتضی نیست که این اضافات داده شود و خوبست بهمان بودجه ۳۰۶ اکتفا شود. اگر بعدها معلوم شد که مخارج لازم و ضروری نظمیّه دارد ممکن است پیشنهادش بعد داده شود و تصویب کنند ولی فعلاً بنده گمان نمیکنم این ضرورت در کار باشد از این جهت برای حسن اداره این پیشنهاد را تقدیم کردم

وزیر مالیه - بنده گمان نمیکنم پیشنهاد آقای فیروز آبادی ارتباطی با این لایحه که مطرح است ندارد. چون این لایحه راجع است به بیست و سه هزار و خورده مخارج فوق العاده نظمیّه که از محل صرفه جوئی خودش باید پرداخت شود پیشنهاد آقای که یک ملیون و دو بیست و بیست و چهار هزار تومان است مربوط به این لایحه نیست پس بهتر این است که پیشنهادشان را مسترد بدارند و بعد در موقع نظریات خودشان را بفرمایند

رئیس - پیشنهاد آقای دادگر (باین مضمون خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم از ماده واحد جمله از صرفه جوئیهای ۱۳۰۶ حذف شود.

رئیس - آقای دادگر
دادگر - ما تجربه داریم که این عبارتهای قابل تفسیر در موقعش اسباب اشکال تولید خواهد کرد و نتیجه عکس خواهد بخشید. بنده میدانم که در این مسئله اضافات نظمیّه البته حسن نیت در کار است ولی مقید کردن این اضافات را بصرفه جوئی ۳۰۶ این خوب نیست زیرا ممکن است يك قسمت مربوط به قبل یا بعد از ۳۰۶ بشود. لهذا عقیده بنده این است که بطور اطلاق نوشته شود از صرفه جوئی های نظمیّه که از ۳۰۶ و بعد از ۳۰۶ را هم شامل شود و این ترتیب برای خود اداره هم آسان تر خواهد بود و دیگر اشکال اداری در بین نخواهد آمد

مخبر - کله صرفه جوئی باید باشد فقط کله ۳۰۶

ماده واحد - مجلس شورای ملی پنج قلم اعتبارات ذیل منظوره در بودجه ۱۳۰۷ مملکتی را تصویب و به وزارت مالیه اجازه میدهد که از اول فروردین بر طبق قوانین مربوطه کارسازی دارد

- ۱ - بودجه تشکیلات نظمیّه: بازده ملیون و صد و نود و چهار هزار و شصت و سی و شش قران
- ۲ - بودجه تشکیلات امنیه بانضمام مأمورین اجرای مالیه: دوازده ملیون و بازده هزار و شصت قران
- ۳ - بودجه حکومت خوزستان: پانصد و چهارده هزار و سیصد و بیست قران
- ۴ - اعتبار توسعه و ساختمان ضرابخانه: یک ملیون قران

- ۵ - اعتبار خرید خانه برای سفارت خانهای ایران در خارجه: یک ملیون و در بیست و پنجاه هزار قران
- رئیس - آقای رفیع
حاج آقا رضا رفیع - موافقم
رئیس - آقای یاسائی
یاسائی - موافقم
رئیس - آقای دشتی
دشتی - موافقم
رئیس - آقای احتشام زاده

احتشام زاده - به عقیده بنده یکی از بهترین اقداماتی که در بودجه مملکتی شده است همین مسئله اضافات امنیه است. برای اینکه با وظائف سنگینی که اداره امنیه عهده دار است و با مراقبت نامی که در انجام وظایف خودش بکار میبرد باید وسائل سهولت کارش را هم فراهم کنیم. البته يك قسمت راجع به تهیه وسائل و اسباب کار است. ولی قسمت عمده که بنده میخواهم عرض کنم این است که با توسعه مملکت ما و این عده قلبی که مأمور انتظامات طرق و شوارع هستند البته باید بر عده آنها افزوده شود این حقوق قلبی که میگیرند به عقیده بنده خیلی کم است. آنچه

که بنده اطلاع دارم این اضافه برای ازدیاد نفقات است در صورتیکه یکی از بزرگترین نواقص کار این ها همان علت حقوق است. البته آقایان تصدیق میفرمائید که يك نفر امنیه با شش تومان حقوق آنها در بیابان که وظائف سنگینی را عهده دار است و باید انجام دهد خیلی کم است این است که بنده میخواهم تقاضا کنم که يك قسمت از این اضافات را صرف ازدیاد نفقات بکنند و يك قسمت دیگرش را صرف افزودن به حقوق آنها که از هر جهة وسائل تسهیل اعاشه و راحت خیالشان فراهم شود.

رئیس - آقای رفیع

رفیع - بنده استدعا می کنم از آقایان نمایندگان که وقتی موافقت بعنوان مخالفت صحبت نکنند و اظهار مخالفترا فقط برای مخالفین باقی بگذارند و حرف هائی که مخالف باید بزند موافق نباید بگوید. راجع باین موضوع هم که حضرتعالی میفرمائید این یکی از وظائف مختصر رؤسای ادارات مربوطه است که خودشان باید تشخیص بدهند. رئیس نظمیّه در قسمت خودش و رئیس امنیه راجع بخودش باید این اقدامات را بکنند تمام آقایان تصدیق میفرمایند آنقدری که لازم است نفقات امنیه ما نداریم و مملکت ما محتاج باز دیاد امنیه است. در آن قسمت هم دولت باید پیشنهاد کند و بیاورد مجلس تا ما رأی بدهیم و برای تمام نقاط امنیه لازم است و باید باشد. و همینطور در تمام شهر های ما باید نظمیّه باشد. و قوای تأمینیه مملکت باید توسعه پیدا کند و قوای موجوده برای تمام مملکت البته کم است. اما چطور باید این کار بشود؟ دولت باید پیشنهاد کند و ما رأی بدهیم و البته رئیس هر اداره هم در حدود خودش يك کار هائی که لازم است باید بکند و در کار آنها ما نباید دخالت کنیم

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - آقای عمادی

عمادی - موافقم

برداشته میشود و بطور اطلاق نوشته خواهد شد

وزیر مالیه - بنده هم با این نظر موافقت میکنم که صرفه جوئی بطور مطلق باشد یعنی در هر قسمت از بودجه نظمیّه که صرفه جوئی شده باشد قبول است. دادگر - بنده هم موافقم.

رئیس - رأی گرفته میشود بماده واحد یا حذف ۳۰۶ آقایانیکه موافقت ورده سفید خواهند داد. (اخذ آراء بعمل آمده هفتاد و هفت ورده سفید شماره شد)

رئیس - عده حاضر ۸۸ با هفتاد و هفت رأی تصویب شد.

(اسامی رأی دهندگان)

آقایان: اسفندیاری - وزیري - فرزند - دولتشاهی بالیزی - تقی زاده - فهمی - اعتبار - طباطبائی و کیلی افشار - محقق - ضیاء - دکتر مصدق - ظاهری - لبقوالی دکتر نقیان - دکتر رفیع امین - آقا علی زارع - ملک آرائی - ساکنیان - اسعد - پور تیمور - دیوان بیگی عصر انقلاب - مفتی - عدل - بچی خان زنگنه - میرزا حسن آیت الله زاده - معظمی - ارباب کبخیرو - روحی - مقدم - نظام مافی - بنی سلیمان - حشمتی - شیخ عبدالرحمن - محمد آخوند - افخمی - حاج آقا رضا رفیع یاسائی - خواجوی - جنبیدی - آیت الله زاده اصفهانی ایلخان - شریعت زاده - موقر - فومنی - میرزا ابراهیم آشتیانی - عراقی - طباطبائی دیبا - مولوی - کاررونی - بدر آقا سید یعقوب - امام جمعه اهر - شیخ الاسلام ملابری میرزا ابراهیم آشتیانی - نوبخت - خطیبی - حاج میرزا مرتضی - عمادی - دکتر سنک - شیروانی - میرزا عبدالحمین فرمند - مسعود - ملک مدنی - دادگر - زوار - دشتی امام جمعه شیراز - احتشام زاده - مرتضی قلیخان بیات جلائی - عباس میرزا -

رئیس لایحه دیگری است راجع به نظمیّه و امنیه قرائت میشود.

(بشرح آتی خوانده شد)

رئیس - آقای عراقی
عراقی - موافقم
رئیس - آقای آقاسید یعوب

آقاسید یعقوب - آقای قائم مقام فرمودند اگر کسی مخالف باشد بعنوان موافق نباید صحبت ببلند بدهد با قلم سفارت خانها مخالفم زیرا در بودجه ۳۰۶ آن اندازه که باید برای مصارف در خارجه مراعات کنیم ملاحظه کرده ایم و برای سفارت خانه های خودمان اعتبار دادیم برای سفارت در آلمان و لهستان و غیره . حالا این لایحه است که از کمیسیون بودجه جدید آمده و مخبر کمیسیون هم در این باب به بنده توضیح لازم نداده که این خانه هایی که ما در خارجه میخواهیم وضعیتش چگونه است آیا در این مدت ما در این نقاط سفیر نداشتیم یا داشتیم منزل داشتند یا نداشتند ؟ و درجه اهمیت این نقاط برای ما چقدر است ؟ بنده در قسمت ۴۵ هزار تومان تبلیغات موافقت کردم و معتقدم که سفرایمان هم محل در خارجه داشته باشند ولی خوب است که آقای وزیر مالیه با آقای مخبر یا یکی از اعضاء کمیسیون توضیح کافی بدهند که ما چه احتیاجی بخرید این خانه ها داریم و چه استفاده از این کار خواهیم کرد . اگر قانع شده که هیچ و الا به مخالفت خودم باقی هستم . یکی هم در قسمت امنیه است . بنده باز تذکرأ عرض میکنم که این قوای موجوده برای این مملکت ما که الحمد لله خیلی وسیع و بزرگ است خیلی کم است زیرا این ها نباید حافظ مال و جان و ناموس مردم باشند در فرس يك رشته امنیه بدتر نیست . این مسئله را باید در نظر بگیرند که در نقاط مهم فارس اقلا امنیه ایجاد کنند . آقای رئیس الوزراء حاضرند و خود شان میدانند که در پنج شش نقطه فارس اقلا باید امنیه تشکیل شود . تا دفع شر بوبر احمدی وسایر اشراک بشود کم کم باید تفنگ ها را از دست اینها بگیریم و بیل و کلنگ بدستان بدهیم و این ها را نخت قاپو کنیم . این بودجه فعلی کم است . تشکیلات امنیه و نظمی کم

است عده و نفرات را باید زیاد کنند ، ولی بنده به خانه سفرا عقیده ندارم و معتقدم که باید يك کارهیزی صورت داد

اعتبار مخبر کمیسیون بودجه - بنده تصور میکنم این قلمی را که آقای آقاسید یعقوب مورد توجه قرار دادند یکی از بهترین اقلام این لایحه است . و باید حسن استقبال کرد ، تصدیق میفرمائید که وضعیت سفارتخانه های ما در خارجه خوب نیست . ما برای حفظ اعتبار و حیثیت خود مان باید برای سفرا مان خانه تهیه کنیم و باید تحصیل آبرو کنیم . وقتی آبروی سفرا ما در خارجه زیاد شود موجب سرفرازی خود ما خواهد بود . بنده تصور میکنم این مبلغی که در اینجا نوشته خیلی کم است و دولت بهمین مبلغ هم اکتفا نمیکند و این را يك منبع مقدماتی تصور میکنند و مطابق توضیحاتی که از طرف دولت داده شده خیال دارد که درآوردن و فرانسه و جاهای مهم برای سفارت خانه خودش خانه بخرد و در بودجه ۳۰۸ مبلغ کافی برای این کار تهیه کنند تا در نتیجه موفق شود که مثل سایر دول معظمه در خارجه از خودش سفارت خانه و جا داشته باشد . اما در قسمت امنیه همان طوری که حضرتعالی و سایر آقایان عقیده دارند باید بر تشکیلات امنیه افزوده شود مخصوصاً آقایانی که از اطراف آمده اند میدانند که وضعیت امنیه خوب نیست و فوق العاده از حیث نفرات در مضیقه هستند امسال دولت موفق شد که تا اندازه بر عده نفرات بیفزاید و در سنوات بعد امیدواریم بتدریج این نظر آقایان تأمین شود .

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
فیروز آبادی - مخالفم

رئیس - اگر در زمینه کیفیت مذاکرات ظهاری دارید بفرمائید
فیروز آبادی - بنده با کیفیت مذاکرات مخالفم . ما اصلاً امروز همه اش را نسای خرج گذاشته ایم امروز

اقلام خرج را آورده اند و ما هم تمام داریم رأی میدهیم در صورتیکه بنده این جور عقیده ندارم و معتقدم که با این پول ها ما کار لازم نری میتوانیم بکنیم مردم این مملکت باید باقی باشند تا شما این تشکیلات را برایشان بدهید مردم دارند از گرسنگی میمیرند باید اول کاری کرد که مردم از این فقر و فلاکت و بدبختی خلاص شوند بعد این تشکیلات را برایشان درست کنید . . .

رئیس - راجع بکفایت مذاکرات بفرمائید
فیروز آبادی - بنده مخالفم و می خواهم نظریه خودم را در این موضوع عرض کنم از این جهت مذاکرات را کافی نمیدانم
رئیس - آنچه که میخواستید بفرمائید فرمودید .
آقایانیکه مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند
(عده کثیری قیام کردند)

رئیس - اکثریت است . آقای تقی زاده پیشنهاد کرده اند که لایحه تجزیه بشود و باقلام يك يك رأی بگیریم . رأی گرفته میشود به قسمت اول (نظمی)
يك ملیون و پانصد و نود هزار و چهار صد و شصت و سه تومان و شش قران آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند .
(عده زیادی برخاستند)

رئیس - تصویب شد . قسمت دوم . امنیه بانضمام مأمورین اجرای مالیه يك ملیون و دویست و یک هزار و صد و شصت تومان . آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند
(عده زیادی قیام کردند)

رئیس - تصویب شد . قسمت سوم پنجاه و يك هزار و چهار صد و سی و دو تومان . آقای دشتی حذف بودجه حکومت خوزستان را پیشنهاد کرده اند . در موقع رأی تکلیفش معلوم خواهد شد . آقایانیکه عقیده بخذف دارند رأی نخواهند داد . رأی میگیریم باین قسمت آقایانیکه موافقت قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد . قسمت چهارم اعتبار توسعه

و ساختمان ضرابخانه صد هزار تومان . آقایانیکه با این قسمت موافقت قیام فرمایند
(عده زیادی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . خرید خانه برای سفارت خانه های ایران در خارجه ۱۲۵ هزار تومان آقایانیکه موافقت قیام فرمایند
(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . رأی گرفته میشود بماده واحده با اوراق - آقایانیکه تصویب میکنند اوراق سفید خواهند داد .

اخذ آراء بعمل آمده ۶۷ ورقه سفید و يك ورقه کبود تعداد شد

رئیس - عده حاضر ۸۴ با ۶۷ رأی تصویب شد
اسامی موافقین

آقایان : ارباب کیخسرو - سهراب خان ساکنیان کازرونی - اعظمی - معظمی - مولوی - ضیاء - عدل محقق - آقاعلی زارع - دیوان بیگی - عصر انقلاب - دکتر رفیع خان امین - اعتبار - طباطبائی وکیل - دکتر لقمان - حشمتی - جوانشیر - مفتی - فهیمی - دکتر طاهری - بالیزی - میرزا عبدالحسین - آقا سید کاظم زدی نظام مافی - بنی سلیمان - ملک آرائی - طباطبائی دیبا موقر - حاج آقا رضا رفیع - فومنی - جلائی - باستانی عباس میرزا - مرضی قلیخان بیات - شریعتزاده - جمشیدی - باستانی - افخمی - خواجوی - لبقوانی - اسفندیاری - محمد آخوند - حاج میرزا مرضی - اسکندر خان مقدم آقاسید یعقوب - عراقی - شیخ الاسلام ملابری - میرزا احمدخان بدر - امیرحسین خان ایلخان - خطیبی - آقا شیخ عبدالرحمن صالحی - روحی - ملک ابرج میرزا - آقامیرزا هاشم آشتیانی - دکتر سنک - عمادی - فرمند - نوبخت دشتی - افشار - امام جمعه تبراز - احتشام زاده - دادگر - وزیري - فرمند - دولتشاهی - امام جمعه اهر
مخالف - آقای فیروز آبادی
(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

قانون

اجازه اجرای لایحه قانون مدنی تا موقع اعلام رأی قطعی کمیسیون پارلمانی عدلیه

مصوب ۱۸ اردی بهشت ماه ۱۳۰۷

ماده واحده - دولت مجاز است از روز ۲۰ اردی بهشت ۱۳۰۷ که کابینه و کابینه مابقی است لایحه قانون مدنی را که به مجلس شورای ملی تقدیم داشته تا وقتی که رأی قطعی کمیسیون قوانین عدلیه مجلس شورای ملی اتخاذ و اعلام شود بموقع اجرا گذارد

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه هیجدهم اردی بهشت ماه ۱۳۰۷ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید
رئیس مجلس شورای ملی: حسین پیرنیا

***

قانون

اجازه اجرای لوایح قانونی وزارت عدلیه پس از تصویب کمیسیون پارلمانی عدلیه

مصوب ۱۸ اردی بهشت ماه ۱۳۰۷

ماده واحده - وزارت عدلیه مجاز است کلیه لوایح قانونی را که به مجلس شورای ملی پیشنهاد نموده و میباید و هم چنین طرح قانونی محاکمه وزراء را بعد از تصویب کمیسیون عدلیه مجلس شورای ملی بموقع اجرا گذارده و پس از آزمایش آنها در عمل به مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه هیجدهم اردی بهشت ماه ۱۳۰۷ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید
رئیس مجلس شورای ملی: حسین پیرنیا

***

قانون

اجازه پرداخت شش فقره اعتبارات مسطوره در لایحه بودجه ۱۳۰۷ مملکتی

مصوب ۱۸ اردی بهشت ۱۳۰۷

ماده واحده - مجلس شورای ملی شش فقره اعتبارات ذیل منظوره در لایحه بودجه ۱۳۰۷ مملکتی را تصویب و بوزارت مالیه اجازه میدهد که از اول فروردین ماه ۱۳۰۷ بر طبق قوانین مربوطه کارسازی دارد:

فقره ۱۶ ماده دوم لایحه بودجه

الف - اعتبار ماهیانه دولت برای مخارج غیر مرتبه	۱۳۲۰۰۰۰
ب - اعتبار مخارج سری دولت	۳۶۰۰۰۰
ج - اعتبار انعام دولت	۱۲۰۰۰۰
د - اعتبار تبلیغات و اعتبارات مخصوصه برای عمران خوزستان و لرستان و کردستان	۱۰۰۰۰۰۰
فقره ۱۷ ماده دوم لایحه بودجه - اعتبار آشنا کردن افکار عامه با رضاع ایران	۴۵۰۰۰۰
فقره ۲۰ ماده دوم لایحه بودجه - اعتبار برای تأسیسات عام المنفعه	۶۰۰۰۰۰۰

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه هیجدهم اردی بهشت ماه ۱۳۰۷ شمسی بتصویب مجلس

شورای ملی رسید
رئیس مجلس شورای ملی: حسین پیرنیا

***

قانون

اجازه پرداخت پنج فقره اعتبارات منظوره در لایحه بودجه ۱۳۰۷ مملکتی

مصوب ۱۸ اردی بهشت ماه ۱۳۰۷ شمسی

ماده واحده - مجلس شورای ملی پنج قلم اعتبارات ذیل منظوره در بودجه ۱۳۰۷ مملکتی را تصویب و بوزارت مالیه اجازه میدهد که از اول فروردین ۱۳۰۷ بر طبق قوانین مربوطه کار سازی دارد

۱ - بودجه ۱۳۰۷ تشکیلات نظامیه	۱۵۱۹۴۶۳۶	قران
۲ - " " " امنیه بانضمام مأمورین اجرای مالیه	۱۲۰۱۱۶۰۰	"
۳ - " " " حکومت خوزستان	۵۱۴۳۲۰	"
۴ - اعتبار توسعه و ساختمان ضرابخانه	۱۰۰۰۰۰۰	"
۵ - اعتبار خرید خانه برای سفارتخانههای ایران در خارجه	۱۲۵۰۰۰۰	"

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه ۱۸ اردی بهشت ماه ۱۳۰۷ شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید
رئیس مجلس شورای ملی: حسین پیرنیا

***

قانون

اجازه پرداخت مبلغ بیست هزار تومان بعنوان قرض به کارخانه ریسای طهران

مصوب ۱۸ اردی بهشت ماه ۱۳۰۷ شمسی

ماده اول - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد که مبلغ دویست هزار قران بکارخانه ریسای طهران واقع در خارج دروازه دولت بعنوان قرض بپردازد که در ظرف ۵ سال بانضمام منافع حاصله باقیات متساویه از قرار قسطی چهل و پنجهزار قران مسترد دارد

ماده دوم - پرداخت قرض مزبور از محل صرفه جوئیهای بودجه مملکتی در ۱۳۰۶ هر موقع محل مزبور پیدا شود بعمل خواهد آمد

ماده سوم - مقداری از کارخانه که قیمت آن معادل قرض مزبور و منافع حاصله آن باشد از طرف وزارت مالیه وثیقه گرفته خواهد شد و در هر موقع که یکی از اقساط مسترد شود بهمان نسبت از وثیقه آزاد خواهد گردید

این قانون که مشتمل بر سه ماده است در جلسه هیجدهم اردی بهشت ماه یکهزار و سیصد و هفت شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی: حسین پیرنیا

قانون

اجازه پرداخت مبلغ ۱۴۰۱۲۶۳۰ قران اضافه مخارج ۱۳۰۶ نظمیّه

مصوب ۱۸ اردی بهشت ماه ۱۳۰۷ شمسی

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است مبلغ ۱۴۰۱۲۶۳۰ قران اضافه مخارج ۱۳۰۶ نظمیّه را از

محل صرفه جوئیهای بودجه ۱۳۰۶ اداره تشکیلات نظمیّه کارسازی دارد

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه هیجدهم اردی بهشت ماه یکم هزار و سیصد و هفت شمسی

رئیس مجلس شورای ملی ، حسین پیرنیا

بتصویب مجلس شورای ملی رسید

www.iran-archive.com